

Abraham Avenezra, *Liber de nativitatibus*

Author: Abraham Ibn Ezra (*fl. ca.* 1140-1160, mainly in Italy and France).

Original title: the *Liber de nativitatibus*, which can be dated to 1154 on the basis of internal evidence, appears to have been originally composed in Latin, most probably by Abraham Ibn Ezra himself or under his supervision (see Smithuis). It is therefore not likely to be a translation of a lost Hebrew version of Abraham's *Sefer ha-Moladot* ('Book of Nativities', 1148) made by Henri Bate of Malines, as was suggested by Sela. The *Sefer ha-Moladot* was translated twice into Latin, by Peter of Abano around the end of the 13th century (as *Liber nativitatum et revolutionum earum*) and by Ludovicus de Angulo in 1448 (as *Tractatus de nativitatibus*).

Significance: the *Liber de nativitatibus* is extant in at least four manuscripts and one printed edition.

Contents: this work explains how to interpret a nativity (birth horoscope) in twelve chapters corresponding to the twelve houses. Several authorities are quoted, including Hermes, Ptolemy, Andruzagar, Messahallah, Zael, and Albumasar.

Reproduction: Venice, Erhardus Ratdolt, 1484 [Warburg FAH 750], sig. a2r-c4v. This volume also includes Henri Bate of Malines's *Compositio astrolabii* (sig. c5r-d6r), which has been retained in the present online edition.

Title: *Incipit liber Abraham Iudei de nativitatibus*.

Inc.: 'Dixit quoque Abraham Iudeus : Optimum instrumentorum ad inveniendum gradum orientem in nativitatibus...' [TK, 1015].

Expl.: '... et pecudibus iudicat singuli secundum proprium. Explicit feliciter liber Abraham Iudei utilissimus in ea parte astrologie que de nativitatibus tractat, cum figuris exemplaribus singulis domibus antepositis'.

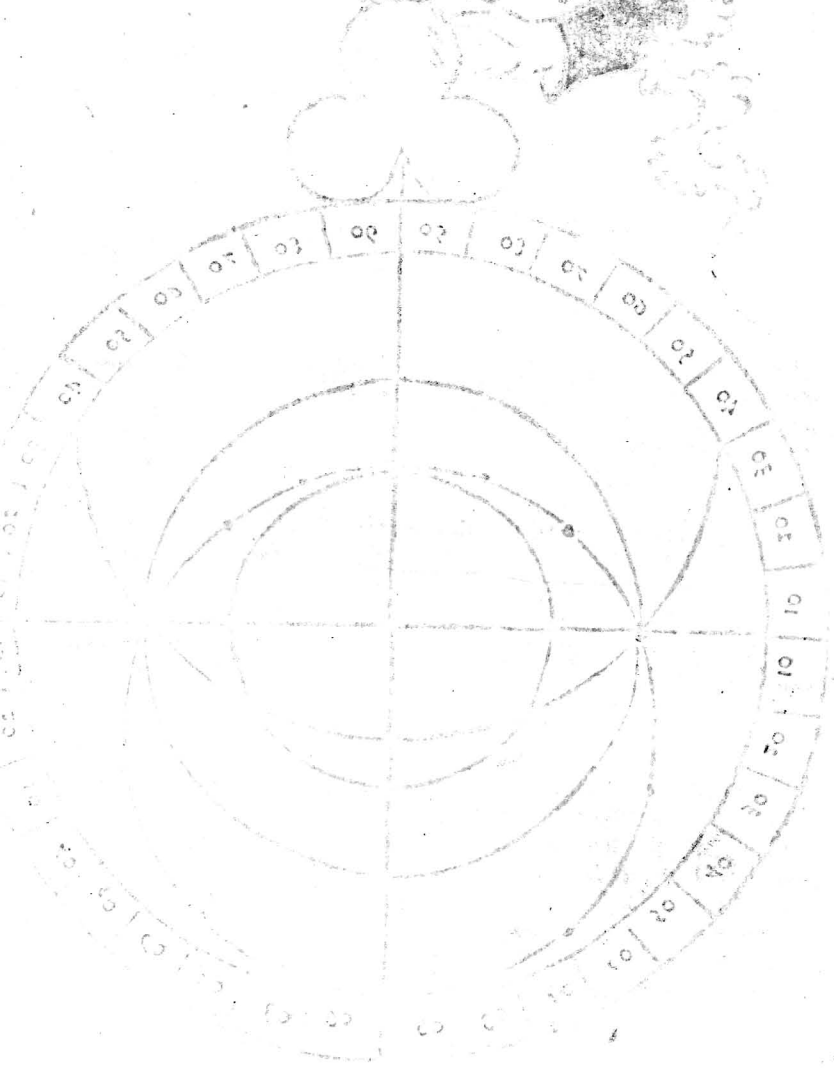
Bibliography: L. Thorndike, 'The Latin Translations of the Astrological Tracts of Abraham Avenezra', *Isis*, 35, 1944, pp. 293-302 (pp. 297-298); S. Sela, *Abraham Ibn Ezra and the Rise of Medieval Hebrew Science*, Leiden-Boston, 2003, pp. 62-64; R. Smithuis, 'Science in Normandy and England under the Angevins: The Creation of Abraham Ibn Ezra's Latin Works on Astronomy and Astrology', in *Hebrew to Latin, Latin to Hebrew: The Mirroring of Two Cultures in the Age of Humanism. Colloquium held at the Warburg Institute, London, October 18-19, 2004*, ed. G. Busi, Berlin-Torino, 2006, pp. 23-59 (esp. pp. 34-46); R. Smithuis, 'Abraham Ibn Ezra's Astrological Works in Hebrew and Latin: New Discoveries and Exhaustive Listing', *Aleph*, 6, 2006, pp. 239-338 (pp. 251-252).

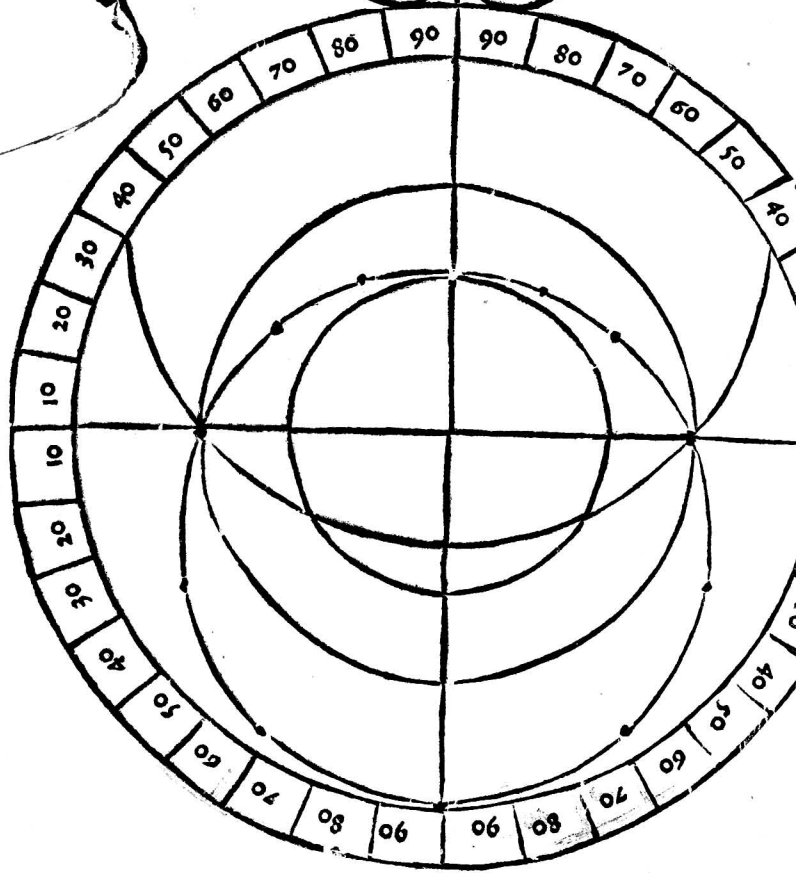
(Notice by David Juste)

Abraham iudeus de nativitate

Abraham iudeus de nativitate
Abraham iudeus de nativitate

✓ F
S. A
H
875

UNIVERSITY OF LONDON
WINDSOR INSTITUTE

Incipit liber Abraham iudei de natiuitatibus.

Dixit quoque abra ha iudeus: optimu instrumentu ad inueniendu gradu orientem in natiuitatibus est astrolabiu: qd quato perfectius fuerit tato melius. Post astrolabiu aut optimu e instrumentu qd appellat quarta circuli. Post hec umbra recta post hec umbra transversa. Post hec mensura p aqua facta. **A**nimodar qd interpretat rutina de qua dixit ptholemeus: qd considerandu e qd planeta potestate habeat in gradu adunationis vel oppositionis solis et lune q natiuitates pcesit: qz quot gradus signi in quo est ille planeta pterierut: tot sunt gradus orientis vel

medij celi. **M**ultis pbationibus falsu esse constat: qd figs defensor ptholemet accesserit et nobis obijciat dicēs falsitate animodar no recte probatam esse propter discordia philosophorum: ppter discordia de partibus planetarum in gradibus. Respondemus nos in multis natiuitatibus cu astrolabio perfecto etia in puncto iparu natiuitatu in terra etia cuius latitudo cognita in gradibus et minutis supfisse gradus et minuta altitudinis solis nec tñ inuenisse aliqui aliqne de septem planetis cuius gradus et minuta respondent gradibus et minutis orientis vel medij celi nisi cum fallacia plusqz triu quartaru hore. **D**ixit messa bala: differētia adunationis et oppositionis solis et lune tñqz hora vna tēporalē ponendā esse: et deinde quātū hora natiuitatis ab hora pcedente adunationis et oppositionis distiterit considerandū esse: et scdm pportionē distantie illius ad totā distantia inter adunationē et oppositionē: de hora tēpali sumendū: sed et hoc multotiens falsum esse probanimus. **D**ixit bernes quod locus lune in hora infusionis spermatis in matrice: erit gradus oriens in natiuitate: gradus vero oriens in cōceptiōe est lune locus in natiuitate: qd verum esse pbatiōe cognitu est nisi natiuitas vel septimo vel vndecimo mense fuerit. **M**agistri eni astronomie primū mense a cōceptiōe facturno attribuunt eo quod ipse semini vim retentiua administrat. Secundū vero ioui eo quod ipse incrementū semini conferat. Tertiū marti calorem augnentanti et motū attribuēnti. Quartū soli qui vitā spirituale in cor

Abraham iudeus

de ponit. Quintū Veneri lineamēta corporis ⁊ mēbra formāti ⁊ venu-
stanti. Sextū mercurio q mēbra a se diuidit hacten⁹ cōiūcta. Septimū
lune q forme est ⁊ mod⁹ indicatiua : nascentē in hoc mēse contingit vi-
uere sed nō diu ⁊ vir vn⁹ inquinamento carens in hoc mense nascitur.
Octau⁹ itez ut prim⁹ saturno dedicat⁹: egressū conceptui p bibenti: q si
vel ex motu aie vel accidēte corporis in hoc mēse pgnās pepererit ⁊ pa-
riēs ⁊ pari⁹ simul vita puabunt. Itē non⁹ ioui ascribit⁹ quo plurimi na-
scunt. Contingit etiā quosdā in mense decimo nasci eo qd mars motuz
prebeat cui est mensis ille. Sunt quoq; qui mense vndecimo oriunt⁹ sed
rarissimi ut vir vn⁹ inter mille. **Nūc** autē artē trademus qua scire pote-
rimus cognita natiuitate quot dies pregnās cōceptui hospiciū prebe-
rit: cognito oziente in natiuitate cognitoq; vtrū luna in superiori hemi-
sperio fuerit vel ppe ipm i principio septime dom⁹ vel ixt pncipiū inue-
neris dies more fuerūt. 259. si aut plurimū a principio septime domus
distiterit: vide quot grad⁹ equalib⁹ ab eo distet ⁊ p singulis gradib⁹: su-
me horā rectā ⁊ quinquagita minuta hore: horas cū minutis hore i dies
redige: ⁊ qd inde puenerit: p fāte sūme diez adiunge. Qd si luna fuerit i
ozientis gradu: dies more fuerūt. 273. q si luna in inferiori hemisperio
fuerit: visa differentia ab oziente ad ipam i gradib⁹ equalib⁹ operās ut
supra qd pductū fuerit adde sūme p fāte dierū luna in superiori emi-
sperio existente. **Consentio** hermeti in hoc q locus lune in cōceptione
erit oziens in natiuitate semp. Contingit vō si ppe natiuitatē: scilicet se-
ptem vel quinq; dies ante natiuitatē ali⁹ planeta quā saturn⁹ gradum
ozientē in cōceptione obtinuerit ibiq; ptatē hñs lunā uel ex qdrato vel
ex opposito respererit: exibat partus citius p finito tēpore. **Dixit** p ho-
lemeus. **Dis** planeta ante initiū alicui⁹ dom⁹ exis ⁊ minus q. 5. gradi-
bus ab initio distans: quasi in illa domo existens est siue pncipiū illi⁹
dom⁹ sit in initio signi siue nō. **Intelligentū** autē distātiā pdictā quinq;
gradibus equalib⁹ esse cōsiderandā: dico aut q qñ planeta ē in princi-
pio dom⁹ maxime virtutis ē quāto aut in ipa domo a principio magis
elongat⁹: tanto virtutis minoris ē. **Aut** autē est in proximo gradu ante pri-
cipiū dom⁹ parue potentie: est quā potentia a principio recipit: mino-
ris autē est pottentie cū in secūdo est ante pncipiū dom⁹: sic paulatī potē-
tia diminiuit: crescente distantia: ut in quinto nulli⁹ sit virtutis. **Dixit**
messabala q si planeta est in. 30. gradu alicui⁹ signi nulli⁹ penitus vir-
tutis est in signo in quo est: sed in sequenti: hoc aut falsū est. **Signa** enī
quocūq; modo accipiāt siue fm cogitationē siue fm visum: nullo inter-
uallo a se ab inuicem distincta sunt. **Notum** est iouis terminū esse in

ariete a capite arietis vsq; ad finē sexti gradus eius. Terminū vero ueneris in sex gradibus sequentibus esse: tamē si fuerit iuppiter in principio sexti gradus arietis non dicitur uirtutem habere in termino ueneris subsequente sed in suo: et sicut intervallo non distat terminus a termino: sic nec signū a signo: nam totus circulus gradibus distinguitur.

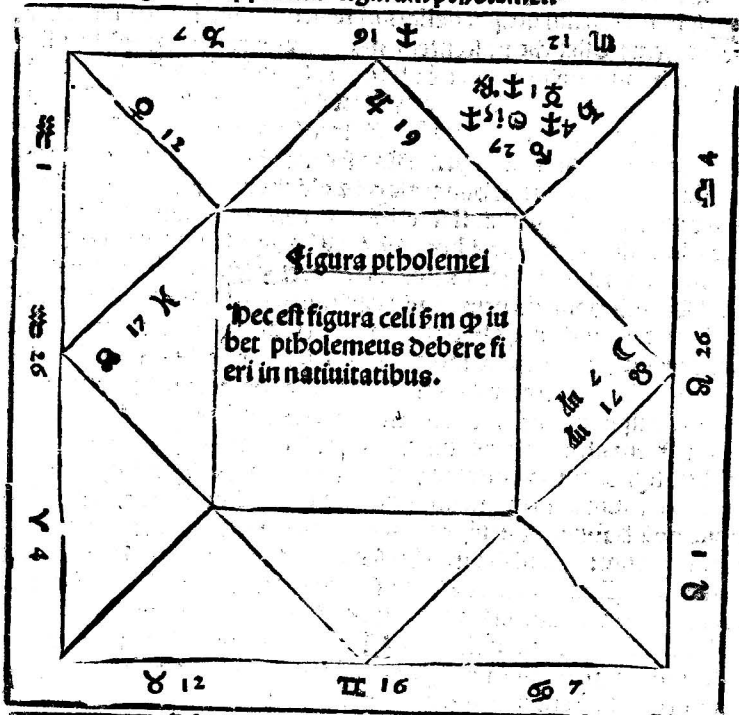
Dicitur hermes: cum aliqua stellarum fixarū primi honoris fuerit in gradu oriente ostendit nascentem magna et extranea et miranda ultra parentes habiturū: sicut tempore illi stelle: dicitur autē temperies stelle quod ipsa similes in terrenis exercere uirtutē: similes dico uirtuti quā in terrenis habet coniunctio aliquorū planetarū duorū. Dico autē hoc dictū hermetis uerum esse siue sit primi siue secundi honoris fixa: que tamē parue latitudinis sit ut achimecalacel et aldebaran que sunt primi honoris et cor scorpionis que est secundi: que uero magne latitudinis est ut aquila cadens que primi honoris est. Uel aquila uolans que secundi est parua uirtutē in terrenis potest exercere. **D**icit anirici. quod fixa primi uel secundi honoris cum gradu oriente in natiuitate ascendēs: eandem habet uirtutē quam habet in oriente quod falsum est. nam maior est uirtus longitudinis quā latitudinis. **A**lbumaqar uero in isagogis suis maioribus multas et uarias figuras enumerat cum unaquaque facie cuiusque signi ascendentes sicut in dos: quod magis ridiculo quā ueritati accedit. **I**tem albumaqar enumerat alias figuras sicut ptolemeū cum faciebus signorum ascendentes. quod uerum est sicut quadraginta octo figuras que sunt in firmamento quas ptolemeus enumerauit sicut dispositionē quā habuerint in tempore suo: nunc autē sicut sententiam suam loca mutauerunt: cum tamen sicut in dos sententiā sint immobiles. **U**eritas autē sic est quod siue ille figure moueantur siue non: duodecim tantū earū considerare debemus que sunt propinque zodiaco: non uiginti uel septem triagonales nec quindecim anstrales. **U**ndi in libro natiuitatū multas partes faciunt: quas omnes negligit ptolemeus nisi partes fortune. **E**go autē in hoc libro enumerabo quas probauerūt patres huius artis scilicet domus: messaballa: andrugagar: his prelibatis nunc de proposito dicendum est.

In primis ergo sicut in tabulas probationū oriente inuenio domos quatuor sicut in terre latitudinē coeque. sicut artem a nobis in astrolabio traditam: non sicut magistros astronomie quorum falsitatem in libro de rationibus tabularū ostendimus. **E**t cum duodecim domorū signorum describeris scribe locū cuiuslibet planete in domo in qua in-

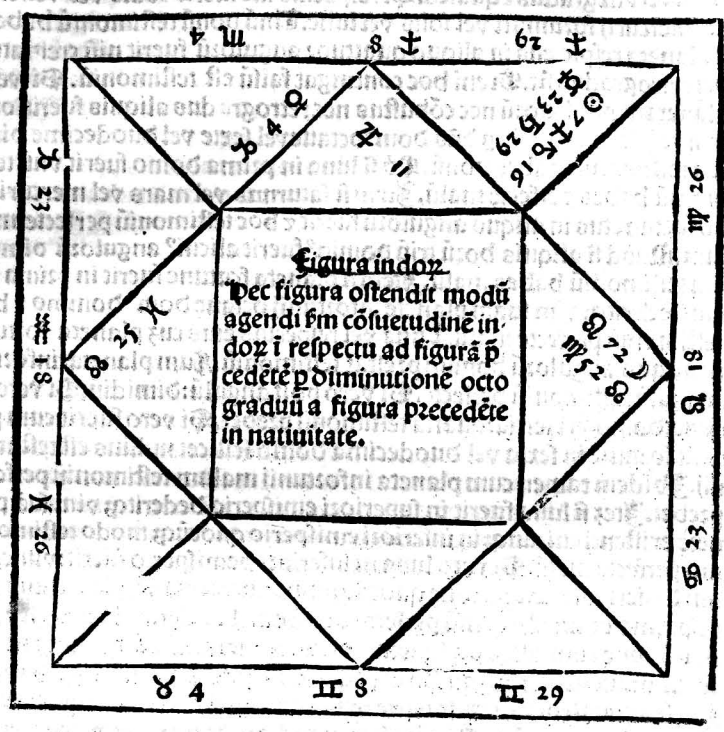
Abraham iudeus

uenit. Caput quoque draconis lune et caudam: quos omnes in tabulis probationum secundum longitudinem terre oportet coequatos esse. Scribere etiam septem respectus cuiuslibet septem planetarum in domibus ubi sunt illi respectus considerandi secundum distinctionem domorum et secundum gradus equales. Hanc autem figuram appellamus figuram ptolemei.

Hec aliam fac figuram et ab orientis gradu minus octo gradus retro: nec cures an in eodem signo an posteriori terminet subtractio: gradum vero in quoque terminat scribe in secunda figura initium ponens prime domus: et ad hunc modum a principijs singularum domuum deme octo gradus: et gradus terminationis: principia reliquarum domuum scribe in secunda figura. Similiter a locis singulorum planetarum et capitis et caudae

et a locis respectu octo gradus retro deme: et terminos subtractionis singulorum in secunda figura scribe et hec appellat figura indoz.

Sunt autem hee due figure ad presens negocium ad modum necessarie.

In predicto modo figuratis primo considerandum occurrit an nascens habiturus sit nutritionem que est quattuor annorum secundum astronomos: qui anni attendunt iuxta quattuor signa quattuor elementis filia. Primum enim annum indicat signum oriens. Secundum vero annum secundum ab oriens signum.

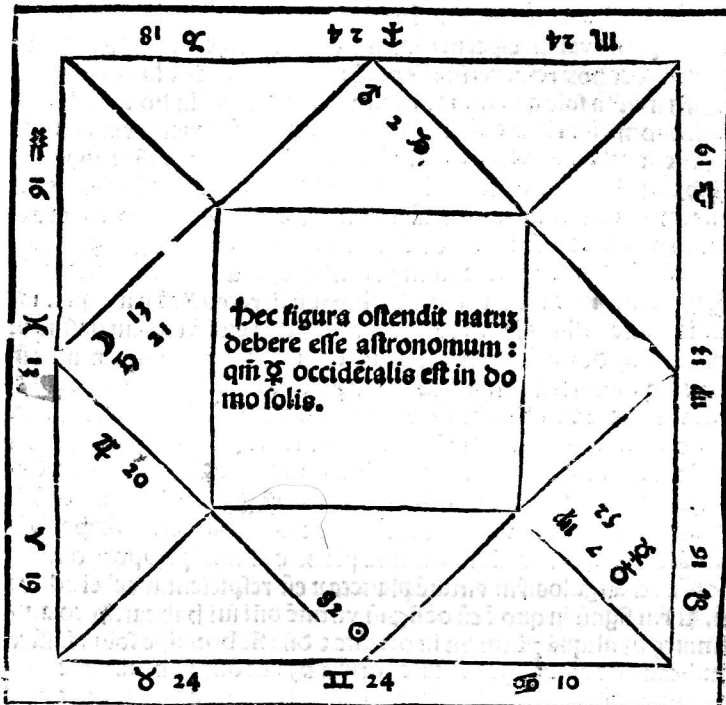
Abraham iudeus

Tertiū: tertiū. Quartū: quartū. Ad huius rei notitiā grad^o oriens inspi-
ciendus est: an aliquis planetarū ipm respiciat sm domozū distinctio-
nem: vel sm gradus equales. Si respectus ille fuerit iouis vel veneris
vel mercurij fortunati vel solis vel lune. Unū bonū testimoniū habes:
si planeta respiciens in aliquo quattuor angulozū fuerit nisi crematus
vel retrogradus sit. Si eni hoc contingat falsū est testimoniū. Si vero
planetarū predictorū nec cōbūstus nec retrogradus aliquis fuerit oriē-
tem respiciens: fueritq; dñs dom^o octaue vel sexte vel duodecime dimi-
diū testimoniū habes bonū. Qd si luna in prima domo fuerit vnū testi-
moniū habes perfecte malū. Item si saturnus vel mars vel mercurius
nō fortunatus in aliquo angulozū fuerit z hoc testimoniū perfecte ma-
lum. Quod si aliquis horū triū domin^o fuerit alicui^o angulozū dimidi-
um testimoniū habes malū. Item si planeta fortune fuerit in prima do-
mo dederitq; vim suam planete infortunij octaue dom^o domino z hoc
testimoniū perfecte malū. Luna vel respectus eius cuz planeta fortune
in aliquo angulozū bonum prestat testimoniū. Cum planeta infortu-
nij malū testimoniū perfecte. Si vero post angulū: dimidiū. Si vero in
nona domo vel tertia: quartā testimonij prebet. Si vero fuerit cum pla-
neta fortune in sexta vel duodecima domo scilicet nullius est testimo-
nij. Vbi dem tamen cum planeta infortunij malum testimoniū perfecte
prebet. Itēz si luna fuerit in superiori emisferio dederitq; vim suā pla-
netae existenti cuiusq; in inferiori emisferio quocūq; modo testimoniū
um perfecte malū. Si vero luna in inferiori hemisferio fuerit: vimq; su-
am dederit: planete fortune quocūq; respectu vel planete infortunij per
respectū bonū: testimoniū perfecte bonū est. Cōsideranda etiā est adu-
natio lune cum aliquo planeta. s. an vterq; latitudinē habeat aut al-
ter tātū: aut neuter. Si ambo in zodiaco fuerint aut latitudinē habue-
rint sed equalem z in eadē parte testimoniū perfectū est sm qualitatem
planete lune coniuncti. Si autē alter in zodiaco fuerit: alter vero ex vtrali-
bet parte latitudinē sed parū habuerit aut ambo ex vtraq; parte: lati-
tudo tñ vni^o maior latitudine alteri^o minui^o testimoniū sm quantita-
tem latitudinis. Si vero latitudinē ex diuersis partib^o habuerint nullū
testimoniū erit. Si vō lūa ex opposito aliquē plāetā respererit būeritq;
coeqlē latitudinē z ex diuersis partib^o testimoniū perfectū. Si autēz ex
vna parte fuerit: licet latitudo equalis: nulli^o sūt testimonij. Si alter in
zodiaco est alter latitudinē habeat vl ambo latitudines inequales z in
diuersis partib^o habeāt minui^o testimoniū. ¶ Si vero luna aliquē pla-
netam ex tertio vel sexto respiciat z alter in zodiaco fuerit alter extra:

parū diminuit testimoniū. Si ambo latitudinē habeant vel ex diuersis partib⁹ vel ex eadē dimidiū est testimoniū. ¶ Si luna ex quadrato aliquē planetā respiciat: siue vterq; vel alter: vel neuter latitudinē habeat testimoniū pfectū. ¶ Si luna a sole min⁹ quā duodecim grad⁹ distat pfecte malū testimoniū. Si vero ex quadrato vel opposito solem respiciat dimidiū testimoniū malū. Si ex tertio vel sexto bonū testimoniū pfecte. ¶ Si luna adunata fuerit saturno: vel in respectu saturni: fueritq; ipa inter adunationē: ⁊ oppositionē ei⁹ ⁊ solis saturni maliciā minuit. Si autē inter oppositionē ⁊ adunationē fuerit: eius maliciā auget. ¶ Si vero adiuncta marti vel in martis respectu fuerit: ecōuerso accidit quā in saturno. ¶ Si luna ⁊ aliquis alioꝝ planetaz fuerit in diuersoꝝ signo rū gradib⁹ a linea equinoriali eq̄ distanrib⁹ vel in fine a dextra vel in fine a sinistra: testimoniū pfectū fm planete qualitatē. ¶ Si in domo sexta luna ē etiā absq; oi respectu testimoniū dimidiū malū. ¶ Si leo vel sagittari⁹ vel aquarius oriēs fuerit oia testimonia p̄fata perfecta dimidiabunt in eadē qualitate tamē p manentia. ¶ Adhuc sp̄ ad tres dominos triplicitatis oriētis cōsiderā dū: nec curā dū an ipi plāete fortūe ul' iunij fuerint. Qd si oēs tres vel duo eozū in domibus bonis fuerint: nec eoz in domib⁹ bonis existentū aliquis retrograd⁹ vel cōbustus fuerit: testimoniū pfecte bonū. Si autē in malis domib⁹ fuerint tres vel duo eorum aut retrogradi aut cōbusti testimoniū pfecte malū. ¶ Deinde triuz dñoz triplicitatis status cōsiderandī ⁊ p eisdē dños: annos nutritiōis diuidēdos ⁊ cū cuiq; annus cū tertia anni parte cōtingat: prim⁹ dñs triplicitatis primū annū cum prima tertia sequētis anni iudicabit. Secū⁹ dñs vō dñs duas reliquas cū duab⁹ tertijs tertij anni: tertius quod reliquū ē pro statu suo iudicabit. Primū quoq; annū nutritiōis prime domui ascribendū: secūde secūdū: tertie tertiu: quarte quartū: ⁊ si i aliqua illarū domūū est planeta malus: in anno domui ascripto infirmitatem nascens patiet: cui⁹ morbi qualitatē per planete qualitatē perpendere poteris. Temp⁹ quoq; infirmitatis hoc pacto ppendas a principio domus in qua est planeta vide p quot grad⁹ equales distet ipse planeta ⁊ singulis duob⁹ gradib⁹ ⁊ dimidio vnū mēse tribue ⁊ singulis gradib⁹ duodecim dies. Ex his autē de qbus in sexta domo rationabimur mēbzum passurū cognosce. ¶ Potissimū autē oīuz testimonioꝝ est ut planete super totum circulum potestatē habentis quē sarraceni almuteꝝ dicunt statum consideremus: eius enī testimoniū pro qualitate sui status omnibus alijs simul acceptis equipollet. Punc autē sic inuenies. ¶ Scīendum ergo quod loca principalia quinq; sunt. Unus solis: alter lune.

Abraham Indeus

Terti^o est locus adunatiōis vel oppositionis vtracunq; hāz natiuita-
tem precesserit. Dic autē dissentiūt sapientes: cū enī oppositio natiuitatē
precesserit dubitant an locus solis an locus lune: terti^o accipiendus sit.
Ptholemeus autē affirmat sp locū eius q̄ superi^o hemisperiū in oppo-
sitione obtinuit: tertiū ponendū. **H**ermes autē et dozochius asserūt ter-
tiū ponendū esse locū superius hemisperiū tenentis in natiuitate. **I**n
di tñ et messa halla dicūt locū lune in hora oppositionis semp ponendū
tertiū: quib^{us} consentiūt sapientes sarracenzū quibus et ego. **Q**uart^o
gradus oriens. Quintus pars fortune q̄ fm ptholemez semp de die et
nocte sumēda est a sole ad lunā. **C**omputa quot virtutes habeat qui-
libet planetarū in his quinq; locis: et in loco in quo est: et in die natiuita-
tis et hora. **I**n dño domus quinque virtutes: dño vero honozis quattuor
dño triplicitatis quisq; hoz fuerit tres: domino termini: duas: dño sa-
ciei: vnā. **S**iquis in domo prima fuerit da ei duodecim virtutes. **E**t
istenti in decima: vndecim. **I**n septima: decē. **I**n quarta: nouē. **I**n vn-
decima: octo. **I**n quinta: septem. **I**n secūda: sex. **I**n nona: quinque. **I**n
octaua: quattuor. **I**n tertia: tres. **I**n duodecima: duas. **I**n sexta: vnā.
Atribue domino diei septem: dño hore: sex virtutes: et planeta ergo q̄
plurimas virtutes habuerit ille est almutec: et fm hoc quod numer^o vir-
tutū cuiusq; ceterozū ad numerū virtutū hui^{us} accesserit: fm hoc virtus
eius in nascente apparebit. **E**t qm̄ antiqui de natiuitatibus tractan-
tes fm ordinē domozū procedere consueuerūt nō fm ordinem licz na-
turalē a ptholemeo in libro quattuor capituloz obseruatū: et nos anti-
quoz vestigijs insistentes eodē ordine pcedem^{us}.
In primis ergo de aia et ei^{us} affectibus et corporis complexionē et vite
quantitatē ratiocinabitur.

¶ Iudicandum ergo de anima nascentis primo statu mercurij considera. Si mercurius fuerit occidentalis a sole nec sub luce eius nisi in ariete et leone. Nec retrogradationi propinquus. Et in aliquo angulorum quod est eum fortem esse. Animam fortē liberalem famāq; fortitudinis et libertatis indicat. Quod si fuerit in domo casus: subtilitate sine fama signat. Quod si p^o angulū fuerit in predictis mediocres signat. Quod si in aliquo suarū domoz fuerit: liberaliū artium sciaz portēdū. Quod si fuerit in aliqua domozū saturni vel ex quadrato vel ex opposito ubi cūq; extiterit: respiciat aliquā: phiaz p̄dicat: aliorū et diuinorū indigatrici. Quod si fuerit in aliquo domozū iouis: vel eū quocūq; mō respiciēs fuerit aliqua beniuolā largā legū amatricē demōstrat. Si in domo maris

Abraham Iudeus

vel quolibet eius respectu: aliquā maledicā ⁊ de oib⁹ malis suspicantē
Si in scorpiōne vel in respectu martis ex quadrato vel ex opposito lu-
naq; vtrūlibet horū respexerit: alienorū raptorū fraude ⁊ latronē signifi-
cat. **S**i min⁹ a sole quā in. 16. minutis distiterit vel in domo solis fu-
erit astronomicū vel pbificū. **S**i in aliqua domorū veneris vel ei adu-
natus fuerit vel eam ex sermo respiciēs: aliquā simplicē musice appetiti-
uā. **D**icit ptholeme⁹ si mercurius ⁊ luna se ad inuicem respexerint: ali-
quā naturaliū affectuū domitricē signat dicta ⁊ facta oia moderatē ra-
tione. **S**i neuter alterū nec orientē respexerit: oia contraria signat. **S**i alterū
contigerit tñ: nunc ordinate: nunc perturbate predicta administrabunt.
Si fuerit sub luce solis vel combustus nisi sit recept⁹ plurib⁹ quā. 16:
minutis a sole distans: aliq; debilem ⁊ pauidā: etiā si eadem passus in
aliqua suarū domū fuerit: vel saturni quod sapientie indicatiuū est.
Scientiā quidem sed parū significat. **S**i retrogradus perfidam. **S**i
orientalis a sole ⁊ fortis cū sapientia manualiū operū piciam indicat.
Magis autē si cum luna vel in lune domo fuerit. **S**i in signo mobili: ser-
monis ⁊ opis inconstantia. **S**i in stabili contraria. **S**i in bicorpozi du-
plicē: aliud in ore: aliud in corde habentem. **D**icit ptholeme⁹ cōside-
ra planetā qui est almutec super locū lune ⁊ sup locū mercurij. **P**er hūc
facilius scitur⁹ q̄litate aie fm naturā planete almutec ⁊ pportione ei⁹
ad solē ⁊ ad angulos: fm virtutē planetarū eū respicientiū vel ei aduna-
torū. **E**t fm signū in quo ē cū oē signū virtutē dñi sui habeat. **D**ico autē
si almutec hz aliquā virtutem in oriente ⁊ dñs sit hore: ipse solus sufficit
ad iudicādū de aia. **S**i nec virtutē i oriente hz nec dñs sit hore debes mi-
scere naturā dñi orientis vel planete existentis in oriente cum virtutib⁹
mercurij ⁊ almutec. **D**ixit messaballa: signa ignea signa regū sūt subli-
miū aliq; demonstratiua: dico tñ nām igneorū p̄ q̄litate dñorū suorū vari-
ari. **S**i enī aries oriēs fuerit marti nām habebit: bellicosus: verbosus:
discordiaz seminator ⁊ bec intendēt ⁊ remittēt fm debilitatē vl for-
titudinē marti habitā in natiuitate. **E**t fm respectū planetarū ad martē.
Quō si iuppis in natiuitate arietē tenuerit nec cōbust⁹ nec retrograd⁹: ad
fidei ⁊ religionis obseruationē nascens alios iuitabit. **S**i leo in oriente
fuerit aliq; sublime dominiū. s. sup alios appetētē labores operū exosā
indicat. **S**i iuppis in eo extiterit a sole orientalis: qz ē q̄ntē dñs bonos
filios bitatur. **E**t qz ē dñs octauē: longā vitā. **S**i vo ibidē mars fuerit
iracūdū: bellicosū: lōgas vias pfecturū: qz ē dñs none. **E**t fm fortitudi-
dinē vel debilitatē marti i natiuitate ea q̄ cōfert mars intēdēt vl remittēt.

Et notandū quod in omni natiuitate mars ire Indicatiuus est. Sed si fuerit in signo igneo maior erit iracundia quā in aquatico: et in signo humanā formā habente: sanguinis humani effusor erit. Saturnus quoq; in omni natiuitate sollicitudinis et tollerantie laborū significator est. Sol vō appetit honoris et potestatis. Ven⁹ appetit mulieres ludos et cōiuitia potatiōes et his filia. Mercuri⁹ sapientiā et opa et magis si fuerit occidentalis a sole. Iuppit⁹ fidē firmā et appetitū peccūie Luna vō virtutes naturales et cōplexionē corpis indicat. Et notandum complexionē corporis pfecte sciri posse et p naturā signi in quo est luna: et portionē lune ad solem. Et nām planete respicientis vel lunaz vel orientem vel vtrūq;. Pulchritudinē vō p horū triū figuras: orientis scilicet et signi in quo est almutē: et signi in quo est luna pfecte scies. Signa vō pulchritudinis sūt: gemini: virgo: libra et prima medietas sagittarij. Signa autē mediocris pulchritudinis sūt: scorp⁹ capricorn⁹: pisces. Quō si almutē fuerit in zodiaco matrū nascentē protendit. Si extra scdm quātitatē latitudinis pinguedinē. Si aliqđ rectorū in oriente fuerit atq; in eo luna vel almutē longitudinē maiore qđ si vterq; sigt et hoc respectu parentū. Per dñm horoz per planetā existentē in oriente: vel gradū orientē respicientē: colorē habebit.

Nunc de vita dicendū.

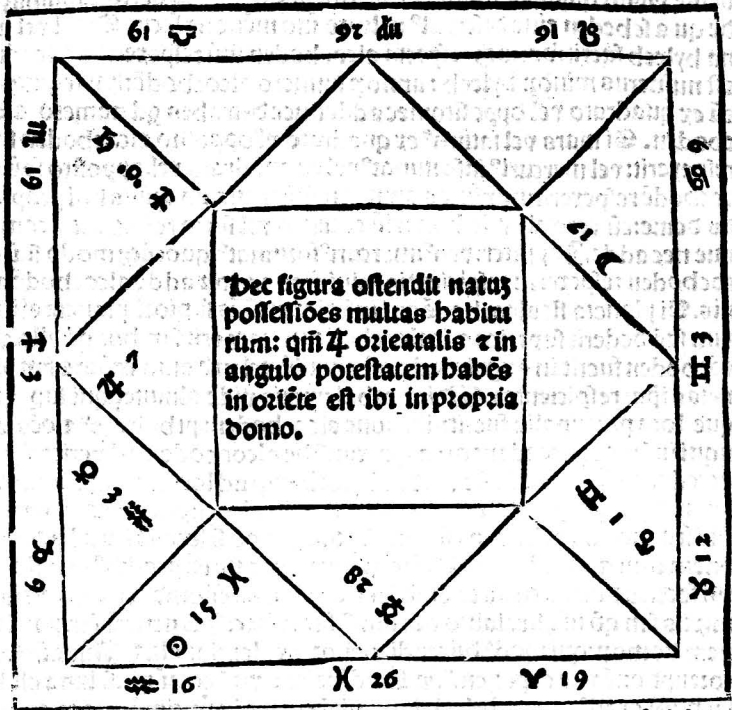
Natiuitas diurna fuerit vide locū solis. Si inueneris eum vel in decima vel in vndecima fm partitionē domorū sol hylech erit: qđ mulier interpretat siue in masculino siue in feminino signo fuerit. Quō si aliqs planetaz q potestatem bz sup locū solis solem respexerit: ille planeta alcohodē: qđ marit⁹ interpretat erit. Quō si plures plane te solem aspexerint: de illis sume almutē. Si vō null⁹ planeta solem respexerit: sicut docebo postea: q si sol fuerit in nona domo vel in septima et in signo masculino pone solem hylech et vide si poterit habere alcohoden. Si vō in predictis domib⁹ nona scilicet vel septima et in signo feminino fuerit: vel in alijs domib⁹ nō ponas euz hylech. Quō si sol nō est hylech: vel est hylech sed nō bz alcohoden. Vide locū lune: si fuerit in domo septima siue in masculino siue in feminino signo pone eaz hylech. Si si fuerit in decima vel in vndecima et in signo masculino. Et notandū q in alijs domib⁹ superi⁹ hemisperii tenētib⁹ luna hylech esse nequit. Itē si luna fuerit in prima domo uel tertia siue in signo ma

Abraham iudeus

scilicet siue feminino: vel in quarta vel in quinta et in signo feminino: pone eam hylech: si autem in signo masculino vel in alia domo inferiori bemi sperij: ne ponas hylech: quod si lunas hylech inuenieris: vide si habeat alcochoden an non: si non habet alcochoden: vide si natiuitate precesserit adunatio vel oppositio solis et lune: si adunatio precesserit: et si gradus adunationis fuerit in aliquo angulorum vel in domo que est post angulum illum gradum pone hylech: et vide si habeat alcochoden. Si oppositio solis et lune natiuitate precesserit sume gradum oppositionis eius: scilicet qui in natiuitate fuit super terram et quomodo de gradu adunationis: operare quod si non habueris hylech: sine alcochoden: pone gradum orientem hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit alcochoden pone partem fortune hylech: et eius quere alcochoden: et si non habuerit vita nascentis breuis erit: et quod primum interemptorum gradus oriens offenderit: nascentem perimet. Et quanto plures hylech et alcochoden fuerint: tanta vita plurius erit. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna in aliquo locorum predictorum in superiori scilicet vel in inferiori hemisphero: pone hylech et quere eius alcochoden: et si ipsa non fuerit hylech: vel alcochoden non habuerit: pone solem hylech si fuerit in prima vel quarta vel quinta: siue in feminino siue masculino signo: et quere eius alcochoden: et si ipse non poterit esse hylech: vel non habuerit alcochoden: opere ut supra de gradu adunationis vel oppositionis de gradu orientem vel parte fortune. Et sciendum si natiuitas fuerit post oppositionem: et sol et luna ambo in natiuitate fuerint super terram: sume locum solis. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna sub terra: sume locum lune in oppositione ad hylech faciendum: et cum habueris hylech cuius sit alcochoden vide alcochoden. si fuerit in aliquo angulorum quattuor: nec fuerit sub luce solis: nec retrogradus vita nascentis tanta quanta est multitudo annorum maiorum illius alcochoden. Quod si fuerit alcochoden in domo undecima vel quinta et fuerit ille planeta unus de tribus superioribus et orientalis a sole. Vel unus de tribus inferioribus et occidentalis a sole: reputa eum quasi esset in angulo. Quicquid nascentis maximos annorum ascribe. Si alcochoden est aliquis superiorum trium et occidentalis a sole. Vel aliquis inferiorum et orientalis a sole: annos mediocres vite attribue sicut annos mediocres vite ascribe: si fuerit in secunda vel octava siue orientalis siue occidentalis soli fuerit. Si vero fuerit in domo casus minimos annorum vite adiudica: quod si alcochoden fuerit sub luce solis numerus annorum sibi ascriptorum numerus dierum significat tantum. Si alcochoden retrogradus fuerit et inter primam stationem et oppositum

deme vnam quintā reliquū vite ascribēs: & hec est portio albumacar
 de qu a scheden eius discipul⁹ in libro suo mentionē fecit. Si sol vel lu-
 na hylech fuerit: bonoq; respectu alcohoden suū respexerit: addendus
 est numerus minor hylech: annoꝝ numero alcohodē: s; si respexerit
 eū ex quadrato vel opposito: nec addes nec detrahes qd numero alco-
 hoden. Si mars vel saturn⁹ ex quadrato v' opposito alcohoden suū
 respexerit: vel mercuri⁹ infortunat⁹ vel ex quadrato vel opposito suū al-
 cohodē respexerit: minimos annoꝝ respicientis ab annis sibi propo-
 tis dene: cū vero aliquis horū triū ex tertio vel sexto respexerit nec mi-
 nue nec adde. Iuppiter: ven⁹: mercuri⁹ fortunat⁹: quocūq; modo suū al-
 cohoden respexerit: respicientis minimos annoꝝ ad de alcohodē an-
 nis. Si planeta sit alcohodē qui inferior existēs supioꝝ planete alicui
 vim suā dederit superior erit alcohoden: vitaq; erit s'm hoc qd ille al-
 cohoden fuerit in angulo vel post angulū vel in domo casus & s'm pla-
 netas ipm respicientes. ¶ Dicit ptholemeus vide almutē qui sup gn-
 que loca principalia fuerit: illū pone alcohoden: ptholeme⁹ & oēs an-
 tiqui in hoc concordant q̄ ea q̄ dixim⁹ de alcohoden ad veritatē p̄pe-
 accedunt. Veritas aut sic hz: duc hylech vsq; ad locū corruptionis vi-
 te: qui sp est propinqu⁹ annis quos ostendit alcohoden: ante & retro se-
 cū dū annos alcohoden cū gradib⁹ distans qd si feceris duct⁹ p̄ directi-
 onem cum gradib⁹ equalib⁹: fac quoq; respectus cū gradib⁹ equalibus
 Si feceris ductus cū ascētionib⁹ terre vel cū ascētionib⁹ circuli recti vel
 mixtis s'm qd in astrolabio docuim⁹: fac respect⁹ planetarū s'm partiti-
 onem domoꝝ: qui mod⁹ ducendi melior & valentior est. ¶ Nūc aut loca
 corruptionū vite exponem⁹. ¶ Grad⁹ oriens vitā corrūpit. si luna est hy-
 lech. Si grad⁹ oriens hylech luna vitā corrūpit: pncipiū quoq; quarte
 dom⁹ vitā corrūpit. pncipiū similit⁹ septime dom⁹ si hylech fuerit in se-
 ptima vel nona retro ducēdus. Locus quoq; solis: & quadrati & oppo-
 situm. Locus quoq; oppositus loco dñi octaue siue planeta sit fortune
 vel infortunij: caput quoq; & cauda draconis luna existente hylech: sa-
 turnus quoq; & mars & mercuri⁹ non fortunat⁹: scilicet loca horū & qua-
 drata & opposita vitam rūpūt eorundem respectus ex tertio & sexto si ali-
 quis horum domin⁹ fuerit sexte vel octaue vel duodecime similit⁹ ter-
 mini horū. Si planeta fortune respexerit terminos eorū quocūq; modo
 vel sol vel luna ex trino vel sextili: morbo quidem graui affligetur non
 tamen vita priuabitur nascens. Locus quoq; aldebaran humerūq;
 canis: & cor scorpiōis: cor leonis: caputq; diaboli: quod est in tauro.

Abraham iudeo

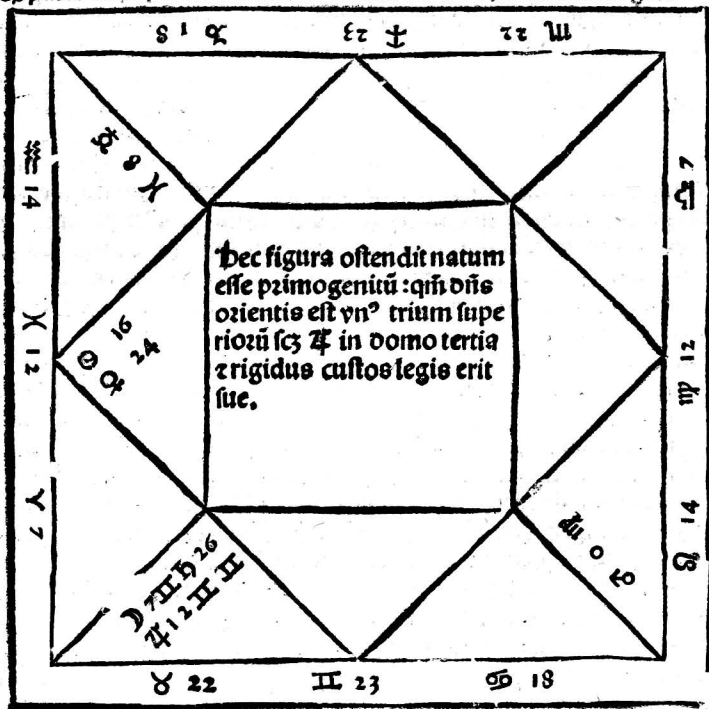
Omn̄ scōa ē dom̄ pecunie. Pic dicem̄ de ꝓrietate ꝛ felicitate
 in q̄ tpe suoz ānoz contingat. ꝓrimo iuppit̄ cōsiderā dus. Si
 hic fuerit in aliq̄ anguloꝝ vel ꝓ̄ angulū ꝛ oriētal̄is a sole ꝛ po
 testatē h̄ns sup orientē i natiuitate diuitiarū possessionē signi
 ficat. Si dñs secūde dom̄ fuerit in ꝓrima domo fueritqꝫ fortunat̄ sine
 labore diuitias possidebit: ꝛ ꝓ naturā illiꝫ planete poteris scīre vnde di
 uicicie future sint. Ut si sol fuerit illi ꝓ potestatem diuitie contingent
 Si mars ꝓ bella vel ꝓ latrocinia. Si saturn̄ ex hereditate mortuozū
 Si iuppiter ex fide vel ex magistr̄is fidei. Si venus ex parte mulierum
 Si mercuriꝫ ex sapientia vel ex mercatura. Si luna ex operibꝫ manūū
 vel ꝓ itinera: qđ si dñs ille nō fuerit fortunatus eūqꝫ planeta infortu
 nij respererit totā illam pecuniā amissurus est. Si dñs secūde ꝓbicūqꝫ

fuerit vim suā dederit dño p̄me dñsq; prime in aliq̄ anguloꝝ fuerit nec combust⁹ nec retrograd⁹ multā et sine labore pecuniā possidebit. **Dicit** alchind⁹ v̄ de almutec sup domū secūdā et sup p̄te fortune et sup locū iouis et fm̄ statum illius iudicabis. Dico aut̄ respicienduz sp̄ ad tres dños triplicitatē signi loci solis si natiuitas diurna fuerit. Si v̄o nocturna fuerit ad tres dños triplicitatis signi in q̄ ē luna. siue alteruf̄ hoz fuerit hylech siue neut̄. et secūdū stat⁹ illoꝝ triū de trib⁹ p̄tib⁹ vite iudicabi. p̄ma enim pars vite dño p̄mo triplicitatis. secunda dño secūdo: tertia dño tertio dedicat̄ et hoc fm̄ naturam cuiusq; eoz. et fm̄ p̄portionem ad solē: et ad alios planetas: et fm̄ vim dom⁹ et signi in q̄ est: et fm̄ p̄portionē domū ei⁹ ad primā domū. **Dicit** albumaqar: Ice den referente fortuna sine fallacia: ut dñi triplicitatis signi i quo est sol si natiuitas diurna vel triplicitatis signi i q̄ est luna si natiuitas nocturna fuerit: sint in angulo vel post angulū in suis locis recepti nulli impedimēto p̄ planetas infortunij subiecti: vel quod dñs orientis in angulo vel post angulū suo loco recept⁹ vel direct⁹: qđ si adunat⁹ fuerit planete fortune vel eū respererit tāto meli⁹. Si sol in angulo existens vim suā dño orientis dederit: fortuna magna et laudabilis erit: sicut si dñs orientis vim suā soli existenti in angulo dederit v̄l si planeta fortune fuerit in oriente: aut cū dño orientis et nō in domo casus: vel si pars fortune fuerit in oriente dñsq; partis fortune eā respiciat: vel mercuri⁹ in oriente vim suā fortune planete in angulo existenti dederit: vel si dñs decime in oriente existat eūq; nec cōbustū nec retrogradū planeta fortune respiciat: v̄l si iupiter in domo v̄ndecima fuerit direct⁹ dñs orientis: vel loci solis in die vel loci lune in nocte: vel dñs grad⁹ adunatiōis vel oppositionis q̄ natiuitate p̄cessit: vel si ven⁹ in domo q̄nta sit in domo p̄ma p̄tē habeat: vel si fortune planeta dñs q̄rte in prima domo fuerit: vel si ven⁹ iouem respererit in domo decima: vel v̄ndecima: vel p̄ma: vel quarta: v̄l q̄nta existētē vel si luna solē benigne respiciat neutro eoz in domo casus existente: vel si sol in die vel luna in nocte est in domo sui honoris nō infortunat⁹ in oriente p̄tē hñs. Dico aut̄ si aliqs superiorū triū orientalis a sole vel aliqs inferiorū occidentalis ab eodē fuerit vel ille superior v̄ltra q̄ndecim grad⁹ a sole vel infra nonaginta: et ille inferior v̄ltra q̄ndecim grad⁹ vsq; in finē triū signoz et vigintiduoꝝ gradū q̄ est: portio eoz recta siue sit planeta fortune siue sit infortunij: si sit in angulo p̄tētia: honorē: diuicias magnas figt. si p̄ angulū: mediocres. si i domo: q̄ sua minores significat. Differentia tri est hic inter planetā fortune et infortunij. per hūc eni sine labore p̄ illū cū labore et timore supra dicta cō

Abraham yndeg

tingent. Et poteris scire ex q̄ parte supradicta cōtingent: si domum in qua planeta ille ptātē h̄z inspicias z maxime eā domū quā ille planeta respicit. Si enī dñs oriētis fuerit: sua ppria z prudēcia p̄dicta cōparabit. Si dñs 2° p̄ pecuniā suā. Si tertie p̄ fratres suos vel p̄ sciētiaz fidei: z ad hūc modū i alijs domib⁹ dic. **Dicit** albumaçar qd̄ p̄o fortune iudicat sup̄ primā medietatē vite: dñs v̄o partis supra reliquā ptē vite. **Dicit** hermes. Planete existētes in supetiori hemispio siue sint boni siue sint mali: sup̄ primā medietatē: q̄ v̄o in inferiori: sup̄ secūdā medietatē vite iudicant. **Dicit** messa balla planete oriētiales a sole sup̄ primā medietatē: occidētales sup̄ secūdā iudicāt. **Veritas** sic ē planeta q̄ in primo angulo vel dñs p̄mi anguli fuerit: primā q̄rtā vite iudicāt: q̄ v̄o in secūdo. i. in decima domo v̄l dñs illi⁹ anguli: secūdā q̄rtā. Qui v̄o in septima: vel dñs septime: tertiā. Qui aut̄ in q̄rta domo v̄l dñs ei⁹: postremā q̄rtā. Si v̄o planeta q̄ est in aliq̄ anguloz est orientalis a sole iudicabit primā medietatē q̄rte sibi ascripte: si v̄o occidentalis: secūdā medietatē eiusdē q̄rte vite. **Dicit** p̄ hōleme⁹: luna iudicāt q̄rtūz primos annos Mercuri⁹ decē seq̄ntes. Ven⁹. 8. Sol decē z nouē. Mars. 15. Juppiter duodeci. Reliquū vite saturn⁹ fm̄ stat⁹ cuiusq̄ in natiuitate iudicabit in tpe sibi p̄finito. **Dicit** sapiētes p̄sarū alio pacto tpa vite distribuentes si natiuitas diurna fuit: soli decē p̄mos ānos attribuūt. Veneri octo sequētes. Mercurio tredecim. Lune nouē. Saturno v̄ndeci. Ioui duodecim. Marti. 7. Apiti⁹ draconis tres. Laude duos. Et hī oēs sūt septuaginta q̄nq; anni. Ad si vita v̄lteri⁹ ptendit: sequētes annos: p̄dicto ordine iudicabūt p̄ numeros annoz p̄dictos. Si natiuitas nocturna fuerit: Luna p̄ p̄mos annos iudicabit: deinde saturn⁹: deinde iuppiē: deinde mars: deinde sol: deinde ven⁹: deinde mercuri⁹: q̄sq; p̄ spaciū ānozū sibi ascriptoz supra noiatoz: iudicabit: deinde caput: deinde cauda. Et hāc p̄titionē vocāt alfridar. Insup quālibet p̄dictaz p̄titionū p̄ septē diuiserunt: primā septimā dñs illi⁹ partitiōis soli attribuētes: secūdā v̄o septimā ip̄i z planete. primo ei z inferiori in circulo: tertiā septimā ip̄i z planete tertio ab eo fm̄ ordinē planetarū quō z in horis: z fm̄ vim v̄nius cuiusq; in natiuitate: z respectū alteri⁹ ad alterz suo tpe. **Undi** vitam in nouē p̄tes distribuerūt q̄s nouenas appellāt: domos quoq; p̄ grad⁹ eq̄les: p̄mā nouenā iudicāt fm̄ planeta existētes inē principiū duodecime dom⁹ z orientē: vel fm̄ respect⁹ in supradicto spacio habitos v̄l fm̄ domos duodecim: z fm̄ hūc ordinē dom⁹ prima secūdā nouenā iudicabit: scōa tertiā nouenā: Nonā quartā: a principio none dom⁹ vsq; ad finē ei⁹ dē iudicāt Nouena ḡnta i decia iudicāt. Sexta nonena i v̄ndeci

ma. Septima. 9° in 6° domo. Octaua nouena in septima domo. Nona nouena in octaua domo. fit aut iudiciū hic fm planetas in illis existētes domib⁹ & scdm respectū & dñs earū. Et hec dom⁹ secunda dicitur dom⁹ p̄siliētis ex infidēis. nam si bonus planeta in ea fuerit inopinato bono gaudebit: si vō mal⁹: malo inopinato affliget. **C**essaballa dicit si planeta fortune nec cōbust⁹ nec retrograd⁹ fuerit in 2° domo: p̄petue felix erit. Si vō infortnūij fueritq; in sua ptāte sponte p̄pria: sua dilapidabit. Si vō non in sua potestate: violentia amitter vel furto. **C**bars aut pecunie sumitur a loco domini secunde domus: secū de dico: iuxta partitionē domū factā secū dū latitudinē terre vsq; ad p̄ncipiū secunde dom⁹: & eam distantiam adde orienti: & vide in qua domozū finiaf cōputatio: quia terminus distantie est pars pecunie: que si fortune est ex parte eoz quozū indicatiua est illa domus pecunia orinet.

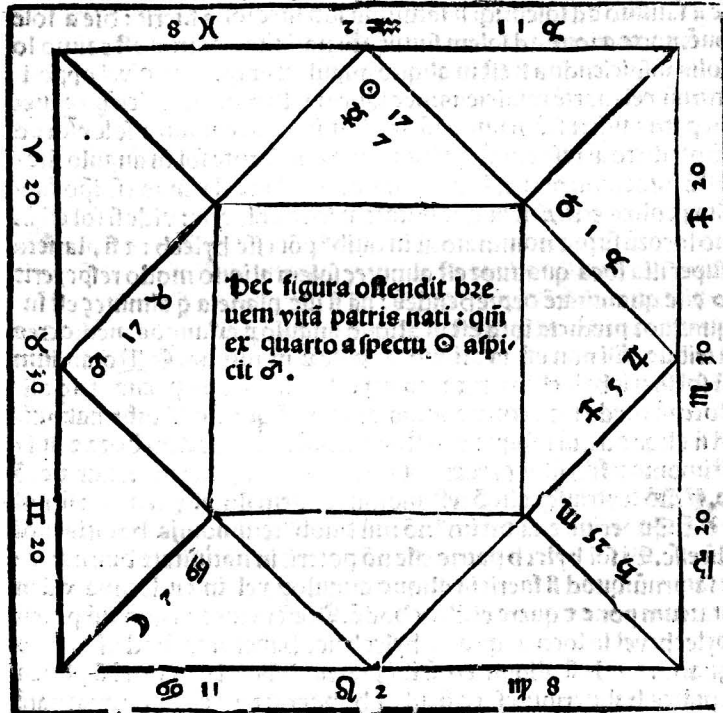
b 2

Abraham yndeus

Domus tertia: antiq^{ue} pbauerunt qd mars de fratrib^{us} iudicat
z cui^{us} moi stat^{us} erit: fres habebit: z fm pportione ei^{us} ad
orientē z dominū orientis: fratres eius ad ipm se ha-
bebūt. **D**icit doroneus. Saturnū planetaz summū de
corpore nascetis iudicare. Iouē vō secundū ab eo qui z
secunde domui ordine assimilatur de pecunia. **M**artē
vero de fratrib^{us}: consanguineis: z fratribus vxozū. **P**ic eni domui ter-
tie: ordine similis est: **S**olem vero quartū a saturno quarte domui si-
mitem de patrib^{us}. **V**enerē gnte domui similem de leticia z eius adiun-
ctis. **M**ercuriū de seruis. **L**unā de vxozib^{us}. **S**aturnus item octaue do-
mui similis de morte iudicat. **J**uppiter none filis de fide. **P**ars deci-
me similis de victoria z honore. **S**ol similis yndecime de laude z fa-
ma. **V**enus duodecime domui similis de labore z penitētia voluptat^{is}
precedentis. **D**icit hermes: qd dñs hore natiuitatis fere equalem po-
tentiam cū domino orientis habet: pñs vero hore sequentis de pecu-
nia iudicat. **P**ñs tertie de fratrib^{us} z sic de dominis nouē sequentiū hōra-
rum operare vsq^{ue} ad completionē duodecim domūū: **D**icit pthole-
meus: secūdū statum saturni z solis in natiuitate de fratribus maiorib^{us}
iudica: fm statum iouis z martis de mediocrib^{us}: scdm statū mercurij
de minimis: scdm statū lune de sorozibus maioribus: scdm statū vene-
ris de minoribus. **D**icit andruçagar. **D**ominus prim^{us} triplicitat^{is} do-
mus tertie super fratres maiores iudicat: dominus triplicitatis secūd^{us}
super mediocres: dñs tertius de minimis. **D**icit çebel: si vis scire an
nascens sit primogenitus matris sue. **V**ide an saturnus ē in aliquo an-
gulozū vel sol sol in aliquo angulozū in domo sua z regno vel domin^o
orientis est aliquis trium superiorū z in domo tertie: vel domin^o tertie
sit aliquis trium inferiorū z sit in oriente: si aliquod horū testimoniozū
inueneris: iudica primogenitū. **E**go aut^{em} dico licet hec testimonia sint
concurrentia: tñ ea falsa inuenisse. **F**alsum quoq^{ue} inueni qd pt hōle-
meus in libro quattuor capituloz dicit. **S**i inueneris solem z lunam z
orientē in aliquo bicozozū vel in pluribus iudica gemellos natos fuis-
se. **F**alsum quoq^{ue} qd messa halla dicit. **S**i inueneris partē fratru^m in si-
gno bicozozū habebit fratres nascēs nō eiusdem matris z pñs cū eo.
Probauit etiā de parte fratru^m inspiciēdū esse locū maris z dñm tertie
dom^o z dñm partis fratru^m q^{ui} sumit^{ur} de die z nocte p additionē distantie
saturni ad iouē z ad orientē. per statū horū triū scire poteris qliter fra-
tres sui erga na scentē se habebunt. **H**ec itez domus tertia de pericia
legum iudicat: z fm fortitudinē vel debilitatē mercurij si ipse respiciat

hanc domū vel dñm dom⁹ respiciētē suam domū: de pericia legū iudicium fiet. ¶ Si iuppiter nocte domū tertā tenuerit: legis sue rigid⁹ custos erit: si vero in die: apparens ⁊ nō existens erit. ¶ Pars abscondita que nocte ⁊ die sumit: addendo distantia lune ad solem orienti fm planetas respicientes eam: de archanis consciētie nascentis erga deum ⁊ erga homines iudicat: q̄ si iuppiter fortis in natiuitate partē illaz quocūq; modo respererit: ⁊ deum diliger ⁊ a deo diligetur. ¶ Si dñs huius partis retrogradus fuerit simulq; dominus tertie vel none: vel si dominus tertie vel none ex quadrato vel opposito suam domū respererit in duodecima existens: fidei sue desertoꝝ erit. ¶ Itē hec dom⁹ ē de vijs breuibz ⁊ diurnis scōm planetas respicientes ⁊ se ⁊ dñm eius iudica.

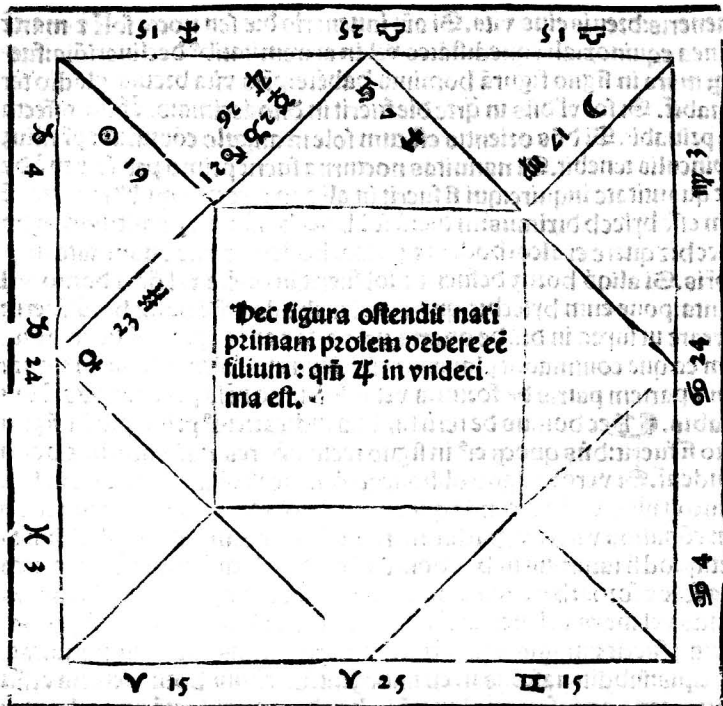

Domus quarta. Omnes antiqui in hoc consentientes domū hanc patri: decimā autē matri ascribūt: ptholeme^o autem econtrario sentit. **A**nirici. quartā in die domū hanc patri: decimā matri: nocte ecōuerso ascribit. **B**ergetiomo^o: si dom^o q̄rta mascula fuerit ē pris. si femina q̄cūq; tēpore matris ē. hoc at falsū: nā si q̄rta mascula: r̄ q̄q; mascula erit: veritas ē cui r̄ hermes r̄ oēs indi sapiētes consentiūt qđ antiq̄ dixerunt. **P**oteris per natiuitatē filij r̄ quātitatē r̄ qualitātē vite paterne relique post natiuitatē ppendere hoc pacto. **I**nspice quattuor loca que de patre iudicāt. locū. s. solis locum saturni: domū quartā r̄ partem patris que sumit in die addendo orienti distantia solis ad saturnū nocte a saturno ad solem: q; si saturnus sub luce solis fuerit: die a sole ad iouē: nocte a iouē ad solem sumit. **S**i natiuitas diurna est primo locus solis inspiciendus si est in aliquo anguloz ex quadrato vel opposito saturnū vel martē respiciens: nec iouem v̄lo modo respiciēs breues vitam patris sigt: r̄ scđm numerū graduū interiacentim a sole v̄q; ad alterū predictozū respectuū: quātitas vite erit: si autē sol in angulo fuerit nullū infortunij planetā: iouem autē respiciat: vel venus cū ipō fuerit: vita proliza erit. **A**ui^o si quantitatem scire volueris: vide si sol est in aliquo locozū supra nominatorū in quib^o pōt esse hylech: r̄ si planeta qui super illa loca quattuor est almurec solem aliquo modo respexerit ab eo vite quantitātē deprehendes: nā si ille planeta q̄ almurec est super quattuor predicta loca est in aliquo anguloz ei^o annos mediocres patri tribue. **S**i non est in aliquo anguloz minimos. **N**otandum etiā si sol fuerit hylech: patri r̄ filio cui sol scđm ductus puenerit ad aliquē locozū predictozū corruptionis vite: p̄ r̄ filius simul infirmabunt: quod si aliquod triū reliquozū testimoniozū patris eadem hora r̄ nullū testimoniozū filij illuc peruenerit filio euadente pater morietur r̄ ecōuerso. **Q**uod si vtriusq; aliqđ testimonij eodem simul puenerit: simul morient. **S**uperius etiā dixim^o nō nisi duob^o testimonijs habitis iudicandū esse. **S**i sol hylech patris esse nō poterit in natiuitate diurna: inspice saturnū: quod si fuerit in aliquo anguloz vel in v̄ndecima vel in quinta: eum pone r̄ quere ei alcohodē. **S**i est in loco in quō nō potest esse hylech: vel in loco in quo est hylech nec habet alcohodē: sume domū quartā: r̄ vide si aliquis eozū ibi prātem h̄is vel q̄ maiorē si plures in ea prātes habuerint: respicū ad eā habuerit: r̄ ab eo sume quātitatē vite. **S**i nō fuerit: vide grē patris r̄ sume v̄bicūq; sit: r̄ inspice si i illa portens eā respiciat: r̄ ab illo sume quantitātē vite: qđ si p̄ri alcohodē nō

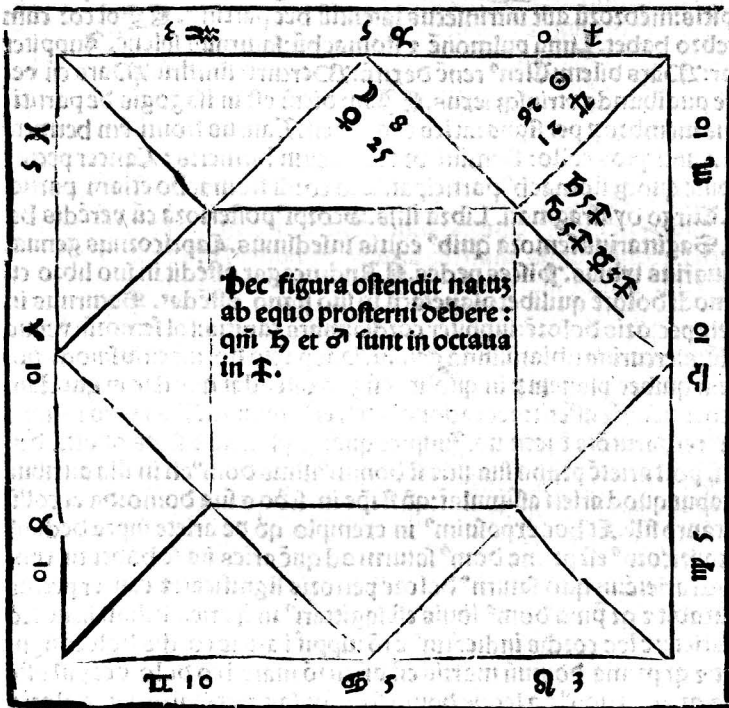
inuenis: brevis eius vita. Si aut inuenis die seu nocte solē & marē
 a linea equinoctiali equedistantes vel in extremitatib⁹ declinatiōis: fue-
 ritq; mars in signo figurā hominis habēte: p̄ris vita brevis gladio ter-
 minabit. Si sol v̄l dñs in q̄rte die fuerit in duodecima: pat̄ filii affectu
 suo p̄ziuabit. Si dñs orientis est cum sole in angulo cōbustus: p̄ filius
 in vinculis tenebit. Si natiuitas nocturna fuerit primo per saturnū de
 vite quantitate inquire: qui si fuerit in aliquo locoꝝ in quib⁹ eum ponē
 dum esse hylech diximus: in die: si sol hylech esse non potuit: pone eum
 hylech: & quere ei alcohoden: & p̄ alcohoden de vite quantitate ing-
 re p̄ris. Si aliqđ horuz defuerit & sol fuerit in oriēte vel q̄rta domo vel
 quinta: pone eum hylech: & quere ei alcohoden. Si nullū horū fuerit:
 operare ut supra in die de quarta vel parte patris operādū docuimus.
 & s̄m ea que contingunt planetis respicientibus solem & saturnū & quar-
 tam partem patris de fortuna vel infortunio p̄ris post natiuitatē iu-
 dicabis. **Hec domus de rerū finibus iudicat: cui⁹ principiū in signo
 recto si fuerit: dñs quoq; ei⁹ in signo recto oēs res nascentis sine bono
 claudet. Si vero in signo obliquo: ecōtrario: si planetā fortune in hac
 domo existentē dñs secunde quocūq; modo respererit nisi alteruter eo-
 rum cōbustus vel retrogradus fuerit nascēs pecuniā absconditā inue-
 niet: quod si saturnus in hac domo: significatioq; fortune fuerit oriēta-
 lis a sole & fortis: hereditate mortuorū ditabit & agricultura: Si aut sa-
 turnus vel mars vel mercuri⁹ infortunatus in hac domo & in signo in-
 fortunij fuerit & magis siquis horum retrogradus fuerit in natiuitate
 principis: subditi nascētis in eū insurgent. Utrū aut horū victoria cessu-
 ra sit: poteris agnoscere p̄ planetā in hac domo existentē & per almutē
 natiuitatis: si enī almutēq; fortior fuerit: nascēs victoriā habebit.**

Abraham Iudeus

Domus quinta. Si iuppiter et dñs quinte et almuteq natiuitatis fuerint in signis humanā formā habentib⁹: nascens prole carebit: contrarium vō continget si in signis aquaticis: qđ si in alijs signis nec multos nec nullos habebit natos. Nec cures verba ptholemei in libro quattuor capitulorū de prole: nec verba hermei in virga aurea qz pbata sunt esse falsa. Si planeta q̄ iudicat de filijs cōbust⁹ fuerit: vel planete infortunij adunat⁹ vel in malo respectu aliquo eius est: filij nascantis patre superstite morientur. ¶ Dicit andruçagar: dominus prim⁹ triplicitatis domus quinte de filijs maioribus: secundus de mediocrib⁹: tertius de minoribus iudicat: quisq; scđm fortitudinem suam. Serum autē prolis deprehendere poteris per hec quattuor. Per nati-

ram planete iudicantis de filijs positionē eius respectu solis p proprie-
 tarem quadrantis fm orientē z naturam signi in quo est primū horuz
 quattuor fortissimū: sequentia ordine dicto degenerant. **M**essa bal-
 la: vide paritē filiozū que die z nocte sumis addendo orienti differentiā
 martis ad iouem: que si terminatur in signo masculino: prim⁹ natozū
 mas erit. **P**robatur est si iuppiter in quinta vel vndecima fuerit siue
 orientalis siue occidentalis a sole fuerit siue in masculino siue femini-
 no sig fuerit: prim⁹ natozū mas erit. **N**otādū etiā q dñs gnte z venus
 iudicant de leticia: scdm statum eozum in natiuitate: z fm respectū do-
 mini quinte ad orientem vel ad almutez oriētis: erit affectus filialis er-
 ga patrem.

Abraham Iudens

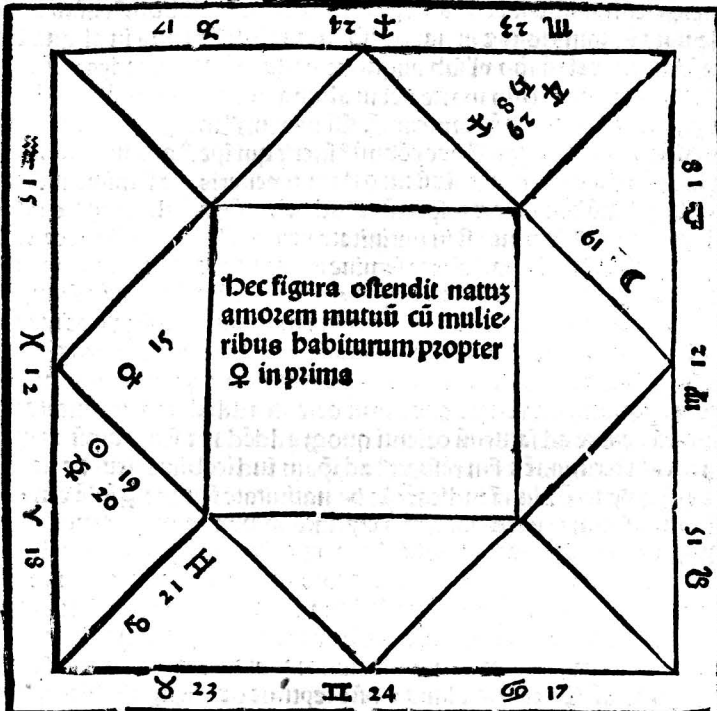
Domus sexta. Primū dicendū de mēbris planetarū z pri-
us de eis q̄ visū concernant. Soli z lune oculi dedicant̄
Vermes: nascētis maris in die oculū dextrū sol indicat:
luna sinistrū: in nocte ecōuerso. Femine vō in die nascē-
tis dextram luna: sol sinistrum indicat: nocte econuerso.
Ptholeme⁹ tñ siue maris siue femine siue die siue no-
cte nascētis oculū dextrū sp̄ ascribit soli: sinistrū lune. Secūdu ber-
metē: auris dextra nascētis die siue maris siue femine saturni est: sint-
stra iouis: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ sp̄ dexterā saturno: sinistrāz ioui
ascribit. Vermes: nascētis in die marti dexterā: sinistrā veneri siue mas
siue femia fuerit attribuit: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ tñ sp̄ dextrā mar-
ti: sinistrā veneri dat. Omnes mercurio linguā ascribūt z hec particio
capitis: mēbrozū aut̄ intrinsecus latentū hec particio. Sol cor cum
cerebro habet. Luna pulmonē z stomachū: saturnus splenē. Iuppiter
epar: Mars bilem: Ven⁹ renē dextrū: Mercuri⁹ sinistrū. Mars cū ve-
nere pudibunda vtriusq; sexus. Tam dictū est in isagogis de partiti-
ōne mēbrozū per signa: aries capiti p̄est. Taurus fronti fm hermetē
scōm antiquos collo: Gemini brachijs cum humeris: Cancer pecto-
ri: huic quoq; stomach⁹ participat. Leo cordi stomacho etiam partici-
pat. Virgo dyasfragmati. Libra ilijs. Scorpi⁹ posteriora cū verēdis hq̄
bet. Sagittarius femora quib⁹ equis insedimus. Capricornus genua.
Aquarius tybias. Pisces pedes. Andruçagar ostēdit in suo libro cu-
iusmodi dolore quilibet planetarū in suo signo ostēdat. Saturnus in
ariete pectoris dolore: iuppiter cordis: mars capitis: sol femozū: venus
pedū: mercurius tibiarū: luna genuū. Hoc pacto docuit cuiusmodi do-
lorem quibet planetaz in quolibet signo ostendat quod se in quodam
hui⁹ rei partitiōis dicemus. Inspice quēuis planetā z scias quotta do-
muū post arietē prima sua sit: z si domin⁹ illius dom⁹ est in illa attribue
ei caput quod arietē assimilaf: qđ si ipse in scōo a sua domo: da ei collū
qđ tauro silē. Et hoc exposuim⁹ in exemplo qđ de ariete supra dedim⁹
qz capricorn⁹ est prima dom⁹ saturni ad quē aries ita se habet ut can-
cer ad arietē: in quo saturn⁹ dolore pectoris significat: z cancer pectus
iudicabit z qz p̄ma dom⁹ iouis est sagittari⁹ in q̄ aries distat: sicut leo
ab ariete: z leo cordis indicatiu⁹ ē iō iuppit⁹ i ariete cor dis dolore signi-
ficat: z qz prima domuū martis est aries iō mars i eo dolore capitis ostē-
dit: z qz aries non⁹ ē a leone domo solis ut. sagittari⁹ ab ariete doloz
femozū ostendit: z qz aries est duodecim⁹ a tauro p̄ma domo veneris

ut pisces ab ariete q̄ pedū dolorē significant: ideo ea in ariete pedes iudicat: qz p̄ima domū mercurij sūt gemini a qb̄ aries vndecim: ut aq̄ri tibiāz demōstratiū ab ariete: iō tibiās mercuri iudicat. Et quia aries ē decim a cācro domo lune ut capricorn ab ariete qz capricornus genua iudicat: iō luna i ariete genua iudicat. ¶ Et sciēdū q̄ signa infirmitatū sūt. Taurus: cācer: scorpi: capricorn et pisces. ¶ Dicit mel saballa: planete superi hemisperii tenentes de parte dextra iudicāt: q̄ sub terra de infirmitate partis sinistre. ¶ Vermes dicit: caput oziēti attribundū collū secūde domui: et sic deinceps s̄m p̄portionē q̄ ab ariete incipit. ¶ Iā dixim⁹ sentētiās auctoz: nūc autē dicendū qualiter operandū ē. Si inueneris almitēz in aliq̄ signoz a sole cōbustū vel cū planeta infortunij: mēbrū illi signi passurū iudica: scdm̄ partitionē quā in ariete dixim⁹. Similit̄ iudica si luna fuerit in aliq̄ anguloz vel in sexta cū planeta infortunij nec aliqs planera fortune eā respexerit. s. mēbruz passurū cuius dom⁹ illa significatiua: magis autē si luna cū planeta infortunij aliq̄ signū infirmitatū tenuerit. Si luna cū saturno sine respectu planete fortune aliq̄ signoz aquee nāe tenuerit fueritqz ipsa et saturn⁹ fere eiusdē latitudinis: lepre sedationē s̄ḡt: si in signo terre nāe: melancolicā cōplexionē et plerūqz cū morbo caduco. ¶ Dicit p̄i bolemeus Si sagittari⁹ et gemini cū suo infortunio saturnū et martem habuerint: mania et visioē s̄ḡt demonioz: si luna cū marte aliq̄ aq̄ticoz tenuerit: infortunij p̄ aquā calidā. Si aliq̄ igneoꝝ p̄ ignē futurū s̄ḡt: si aliq̄ aereoꝝ p̄ sanguinē. ¶ Dicit p̄i bolemeus. Si saturn⁹ ē in q̄rta: vel eaz ex opposito respiciat ipsaqz t̄rea fuerit: p̄iete nascēs obruet: si aq̄tica: aq̄ submerget. Si saturn⁹ vel mars fuerint in sagittario: ab eā prosternerit. Si dñs septime est in nona vel in tertia et planeta infortunij eū respexerit: a loco edito cadet. ¶ Si sol sup̄ terrā fuerit in aliq̄ anguloz adunatus saturno vel ei opposit⁹ vel ex quadrato nullo planeta fortune eum respiciēte: cecitate laborabit. Si mercuri⁹ dñs sexte est p̄dicto mō se ad saturnū sic habens: perpetuā cecitatē s̄ḡt: testimoniū autē hoc firmū erit si luna solē vel saturnū respiciat sic se habentes. Similiter iudica: si luna fuerit sup̄ terrā noctez ad saturnū se habuerit p̄dicto de sole mō: magis autē si ipsa ē dñs sexte: s̄l̄t̄ iudica si mars ad solē vel ad lunā mō p̄dicto de saturno: se habuerit: s̄z malū i oculo patiet̄ ex ictu. Et ictu hoīs si mars hūane forme signū tenuerit: si igneoꝝ aliq̄ ex ictu bestiarū si aliq̄ t̄reoꝝ: fuste v̄l ferro: si aliq̄ aq̄ticoꝝ: ex cerebri reumate. ¶ Et sciendū si mercuri⁹ ē cū satno v̄l i aliq̄ ei⁹ resp̄cū malo: nec mars nec aliqs p̄sa fortune eū respiciat: liguā ipeditā et ligatā: magisqz si sup̄ trā fuit s̄ḡt si

Abraham Iudeus

ipse predicto modo se hñs pisces tenuerit vel dominus orientis. vel almu-
teq̄ natiuitatis fuerit: mut⁹ erit: si ipse est in piscib⁹ cū solet dñs orientis
idem: marsq; respiciat eū nec saturnus: torzente locutionis laborabit.
Si luna sub terra fuerit ⁊ cum planeta infortunij in aliq̄ domoꝝ satur-
ni: pectoris laborē cū tussi significat. Si saturn⁹ dñs sexte est ⁊ super ter-
ram ⁊ mars euz male respiciat nec aliquis planeta fortune: malū in au-
re dextra significat: quod si eodem modo sub terra se habuerit splenis ifir-
mitatē significat. Si iuppiter dñs sexte fuerit ⁊ super terrā ⁊ eum plane-
ta infortunij male respiciat: significat infirmitatē auris sinistre. Si sub
terra eodē modo se habēs: infirmitatē epatis. Si mars dñs sexte super
terrā est ⁊ infortunat⁹: infirmitatē dextre naris significat. Si venus si-
militer se habuerit: infirmitatē sinistre auris. Si mars sub terra p̄dicto
modo se habuerit: ictericia laborabit. Si venus sic sub terra se habuerit: i-
renibus patiet. Si venus cum marte in scorpione fuerit: mentula ei cur-
tabitur. Videndū est si pars infirmitat⁹ que die sumit a saturno ad mar-
tem nocte ecōuerso addēda orienti: si subiecta fuerit respectui mali pla-
nete nec respectui alicuius planete fortune: patiet membrū significatū
a signo quo ipa pars infirmitatis inuenit. ¶ Semp̄ vidēdū est si almu-
teq̄ dño sexte cōiunct⁹ fuerit vel male eum respiciat sine oppugnatiōe
planete fortune ⁊ dñs sexte a sole orientalis fuerit: morbus per locū illi-
us planete significatus perpetuus erit. Si vero occidentalis a sole pre-
dicto modo se habuerit: plurib⁹ infirmitatibus laborabit quarū nulla
perpetua erit. ¶ Ptholeme⁹ a it cui⁹ oriens taur⁹ vel scorpi⁹ fuerit: ipe-
met suū morbū cibis nō cōferentibus: cogitationeq; pusillanimi suam
infirmitatē augebit. Hoc autē dictū est quia dominus orientis est dñs
sextē: ⁊ fm̄ banc rationē iudicauit ptholeme⁹ p̄portionē signozū. Qui⁹
oriēs aries vel libra fuerit: ipe sibi cā mortis erit: q̄ dñs orientis ⁊ octa-
ue idem est. Qui⁹ vero aquari⁹ ipe sibi inimicus pabit: q̄ dñs oriētis ⁊
duodecīe idē ē. Qui⁹ oriēs capricorn⁹ auar⁹ erit: q̄ dñs oriētis ⁊ secūde
idem est. Si oriens sit virgo vel pisces: sua industria regū familiaritatē
⁊ honorem sibi comparabit quia domin⁹ orientis ⁊ decime idem est.
Si oriens sit sagittari⁹ vel gemini: ex repositione negociatione compa-
ratorū ditabit q̄ domin⁹ orientis ⁊ quarte idē ē. ¶ Dicit andruçagar:
dominus prime triplicitatis sexte de infirmitate iudicat: domin⁹ secun-
de triplicitatis sexte de seruis: dominus tertie triplicitatis eiusdez sexte
de pecudibus. Si status domini prime triplicitatis laudabilis ē: parū
morbis laborabit. Si vero illaudabilis: nascēs morbis multis afflige-
tur: ⁊ secūdam hoc quod dominus triplicitatis secund⁹ domus sexte: ⁊

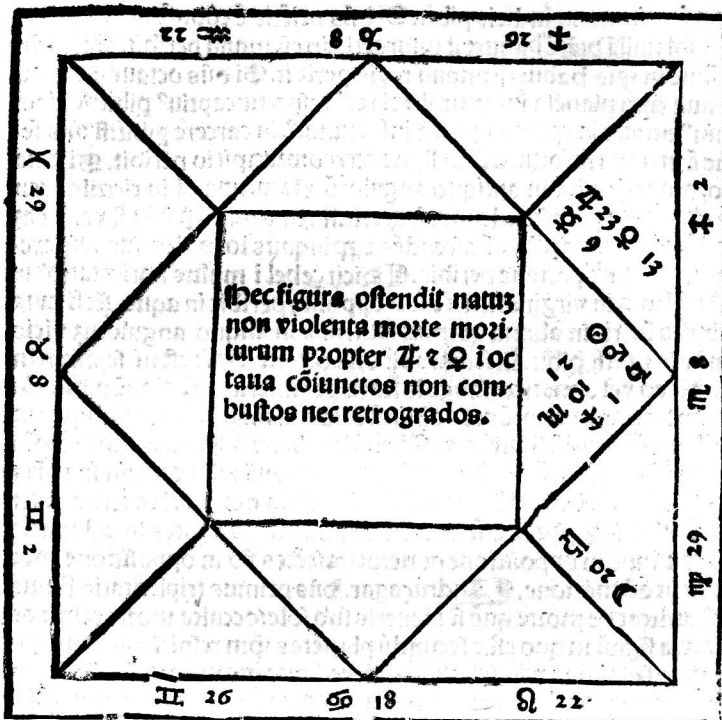
mercuri^o ad orientē & ad almutē se habuerit: fm hoc iudica an seruos habiturus sit: & si habiturus est an bonū an malū p eos consecuturus: & fm q̄ dñs tertie triplicitatis & luna se habuerit ad orientē & ad almutē sc̄m hoc iudica an habitur^o sit pecudes an non: & si habiturus: an vti / les an non sibi future sint.

Domus septima. Ptholemeus. Venus iudicat de feminis: sc̄m hoc q̄ ipsa se habuerit in natiuitate de illis iudica. Si ipsa fuerit in septima vel in duodecima discor dias cuz ipis nascens habebit vel pro illis. Si vo in oriente vel in vndecima: amorē mutuū cum ipis & vtilitatē pro ipis non modicam. Si venus in leone fuerit: amor vsq̄ in lāguorē intēdes. Dico aut si oriens est aliq̄ domū vneris v' do

Abraham Iudeus

mus honoris eiusdem: res ampli⁹ intendet et quicquid de venere dicta sunt constat: si illa nec retrograda nec combusta nec infortunata fuerit. Non si ipsa combusta fuerit et in aliquo angulo nec iuppiter eam bene et fortiter respexerit: multa occulta et contra naturam committet: et magis hec erunt si venus aliquod signorum incōtinentie tenuerit. Sunt autem hec: pisces: aries: taurus: capricornus: quod si venus virginem tenuerit que est domus casus eius ardentius ignominiosus et in naturalibus instabit. Si venus in aliqua domo saturni vel cum ipso vel sub aliquo respectu eius fuerit: sordes nascētis augebunt. Si venus cum marte vel in aliqua domo eius fuerit vel sub respectu eiusdem: multum fornicabit. Si mercurius in septima et in signo masculino nec retrogradus nec combustus fuerit qui ipse animi administrat omnia indifferentem committet. Et sicut per statum veneris de feminis iudicamus: sic per statum domini in se et respectum eius ad orientem et ad almuteq de eisdem iudicabimus. **Hermes** si in natiuitate viri venus combusta sit: vxor viro prius morietur: si vero in natiuitate femine mars sit combustus: maritus vxorem precedet. **Ptolemeus**: in iudicijs de re femine lunam veneri adiungendam: nam si ambe combuste fuerint: vxore nascens carebit: et hoc magis se sic habebit si ipse in domibus casus fuerint: vel venus retrograda. **Messahalla** in natiuitate viri siue diurna siue nocturna: vide partes vxoris a saturno ad venerem que sumis orienti addenda: in natiuitate vero femine a venere ad saturnum orienti quoque addenda: et secundum domum in qua noticia illa terminat et secundum respectum ad ipsam iudicabis: et sicut de natiuitate viri per venerem et lunam iudicatur: sic de natiuitate femine per solem et martem iudicabis: solique et marti dominus septime in hac re comparticipabit. **Ptolemeus**: si in natiuitate lux lune augetur: antequam pueniat ad medium spacium vite naturalis: natus ducet vxorem: si vero lux decrescit: in vita subsequenti ducet. **Messahalla** luna crescente in natiuitate: iuueni cule decrescente vetule ducunt. Superiores a sole quantomagis fuerint tanto in etate proeuctiores: quanto inferiores et tanto nato iuniores ducendas significat. Si venus et luna et dominus septime omnes in signis bicoorporibus fuerint multas vxores ducet: si duotantum de his tribus sic se habuerint: pauciores: et sic deinceps: si in signo firmo: vna. Et eodem modo iudicandum in natiuitate femine per solem et martem et dominum septime. **Indicatur** andręgagar dominus primus triplicitatis domus septime de vxore iudicatur: secundus vero triplicitatis dominus de aduersarijs: tertius vero triplicitatis dominus de comparticipantibus quolibet rem: et secundum vim et fortitudinem cuiusvis horum: et respectum ad orientem et ad dominum orientis: iudicabis de comodo vel in comodo ex supradictis puenturo.

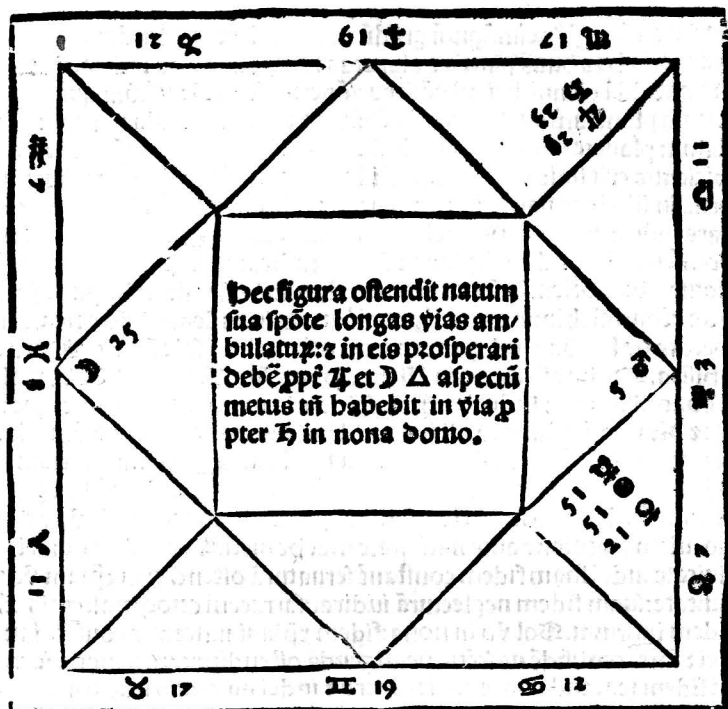
Hec figura ostendit natuz
non violenta morte mori-
turum propter ♄ et ♃ i oc-
taua cōiunctos non com-
bustos nec retrogrados.

Domus octaua. Iuppiter et ven^o in domo octaua nec cō-
busti nec retrogradi: nō violenta morte moriturū signifi-
cant. Si saturn^o i octaua et oziēs ignee nature fuerit: per
aquā moriturz figt: marte tenēte octauā humane figure
signū: vel secundā tauri faciē vel primā leonis: ferro pe-
riturū significat. **C**orboleme. Si mars fuerit in gemi-
nis et sol in piscib^o per quadratū ab eo distans in natiuitate diurna: vel
luna i nocturna: suspensio peribit: si luna fuerit in octaua cum saturno
vel marte vel mercurio non fortunato vel in respectu quadrato ali-
cuius horum: male morietur. **M**esse balla si venus a sole distiterit.
quadraginta septem gradibus siue orientalis siue occidentalis. **M**er-
curius vigintiseptem: et alter horum potestatem in octaua habuerit:
male morietur. Si mars ioui oppositus fuerit et alter horum dominus

Abraham iudeus

octaue fuerit: manu iudicis pibit. Si dñs oriētis ē cōbustus in septima
z in ea sol nullā p̄tātē habuerit insurgētū in eū manu peribit. Si sol v̄o
potestatē in ipsa habuerit: manu regis peribit. Si dñs octaue est in du
odecima cum planeta infortunij vel i ei⁹ respectu: captiu⁹ pibit: si idem
domin⁹ octaue in quarta fuerit z infortunat⁹: in carcere pibit: si dñs se
ptime ē in nona infortunat⁹ in signo terreo: p̄cipitio peribit. Si luna
in scorpione fuerit z in aliquo angulorū: z saturnus eā in circulo ecen
trico ab alto loco descendens respexerit: fluxu ventris pibit: si vero eaz
in eodē scorpione existentē ascendēs z p̄pinquus loco alto suo respere
rit saturn⁹: constipatione peribit. **U**dicet cēbel i multis natiuitatib⁹ se
pbasse: si luna in virgine fuerit z soli opposita peribit in aqua. Et si luna
combusta fuerit in aliqua domoz saturni z in aliquo anguloruz vicio
pulmonis z tussi pibit. Et si mars est dñs octaue z ipse est in septima in
signo aereo vel aquatico: sanguis fluxu per inferiorē regionē pibit. Si
dominus octaue orientē vel dominū orientis male respexerit: timore z
angustia affligendū significat. Si eosdem bene respexerit: timore solo
sine angustia affliget. Si domin⁹ octaue octauā respexerit: in sua p̄ria
vel p̄pe eam morietur. Si domin⁹ octaue est in nona vel in tertia inter
alienos obibit. **P**robaturū item est qđ plurimi nascentes in adunatio
ne solis z lune in oppositione perierūt nascētes v̄o in oppositione mor
tui sunt in adunatione. **A**ndruçagar. Dñs primus triplicitatis huius
dom⁹ iudicat de morte quē si iueneris sub sole: occulta morte pibit: de
qua iuxta signū in quo est z secundū planetas ip̄m respicientes iudica.
Dñs vero secundus triplicitatis: de hereditate mortuoz: z si dñs secun
de domus est planeta fortune z eum respexerit: hereditati mortuoz p̄si
debit. Dominus v̄o terti⁹ triplicitatis s̄m statum suū de statu cogitatio
num nascentis mentisq; angustijs iudicat z penitentia.

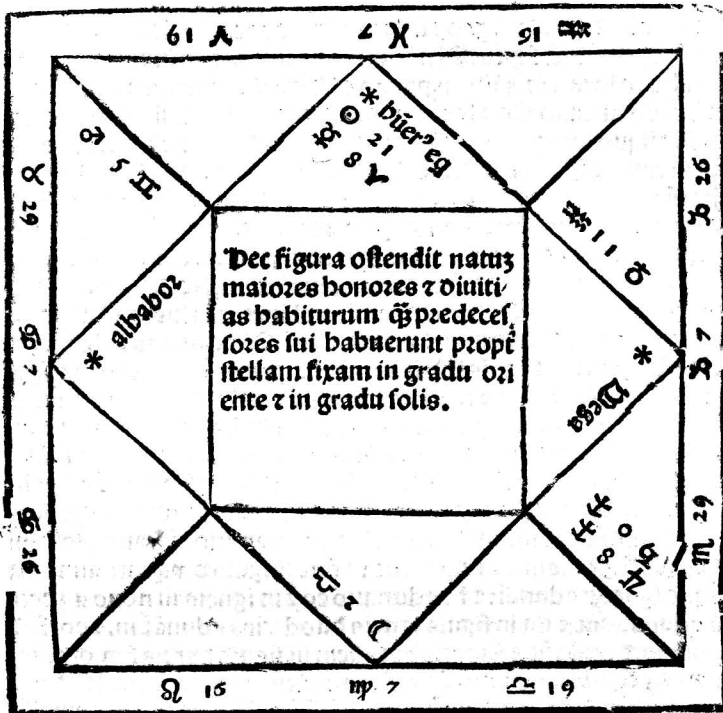

Domus nona. Si dñs orientis in nona fuerit sponte sua vias longas ibit qđ si planeta fortune in eadē nona cũ ipso fuerit vel ipam respiciat: in vijs suis bene ei contingeret: si autē aliter: ecōverso. Saturn⁹ in nona ostendit metus futuros in itinere: magis autē in mari: et adhuc amplius si in signo aq̄tico. Pars filij in nona timorē indicat:

sed magis in terra futuru: et adhuc ampli⁹ si in signo terreo. Si dñs orientis est in nona: ostendit nascentes vias longas affectare: similis dñs orientis in septima ostendit qm̄ in sua patria parū morabit: et scđm ei⁹ statum inter alienos ei cōtinget: et fm̄ respectū planetarū ad ipm̄. **U**idenda est quoq; pars itineris in terra agendi que sumit iuxta equatorem domozū a domino none vsq; ad principiū none addenda orienti. Similiter pars itineris agendi per aquas inspicienda: que sumitur a

Abraham iudicus

saturno vsq; ad decimūgtū gradū cancri orienti addenda: et scōm qđ inueneris has duas partes et planetas ipas respiciētes iudica. ¶ **N**unc aut quod dā cōmuniter ad oēm partē pertinēs dicā: Scōm qualitatē et statum planetarū partem respiciētiū: sic et res erit cui⁹ illa pars est: et fm statum planetē maiorem vim habentis in loco partis et ipam partē respicientis erit finis eius rei cuius illa pars: quod si nullus potestātē habens in illo loco partis ipam respiciat: infirmū quidē et fragile erit qđ pars indicat: et aduentitiū velut accidens nature. ¶ **N**otādū quoq; hāc domū nonā de fidei religione et sciētia iudicare: in qua si saturn⁹ respiciatur a dño orientis: sciētiā de constantib⁹ et firmis ut de philofophicis et rebus alchimie queret. **I**uppit⁹ quoq; in eadem a dño orientis respectus de legibus iudicat et magis si orientalis a sole fuerit. **M**ars de phisica. **S**ol de astronomia. **V**enus de musica. **M**ercuri⁹ de dialectica et abaco. **L**una de historijs. ¶ **I**nspicienda quoq; pars scientie que nocte et die sumit a saturno ad ionē addenda loco mercurij et scōm planetas eam respiciētes: de scientia et fama iudica. ¶ **S**ciendum etiam qđ adunatio ionis et saturni fuit in aquario ante exitu iudeorū de egypto: eorundē adunatio fuit in leone ante xpi natiuitatē: eorundē vō adunatio fuit in scorpione ante natiuitatē machometi. **S**aturn⁹ in nona i natiuitate iudei suam fidem constantē seruaturā ostendit: in xpiani vō natiuitate: suam fidem neglecturā iudicat: sarraceni quoq; nascentis idez fidem infirmat. **S**ol vō in nona: fidem xpiani nascentis consolidat: iudei et sarraceni: fidē nascētis negligendā ostendit: mars in nona sarraceni fidem seruandā docet: xpiani vero et in dei nascentis fidem in irritum ducit. ¶ **A**ndruçagar dñs primus triplicitatis none iudicat de vijs longis. **I**ps⁹ vero secund⁹ triplicitatis de scientia. tert⁹ vero de somnijs: et scōm statū horū de his reb⁹ iudicandū. **E**t si dom⁹ nona in signo firmo inchoet: vel saturnus in ea: nisi ipa inchoet ab ariete: somnia vera videbunt. si vō in signo mobili: somnia sine effectu erunt. ¶ **S**i saturnus dñs none fuerit: plurimis sōniorū suorū mortuos et plāctus et demones: sepulchra quoq; et vias suas p̄ deserta fieri videbit. **S**i iuppiter dominus none fuerit plurimis sōniorū suorū personas honorabiles orationes facere ecclesias: et huiusmodi videbit. **S**i mars: bella: egtes: equos ignes: canes. **S**i sol: reges: p̄ncipes: ptātes. **S**i ven⁹ feminas et reliquā materiā odarū. **S**i mercuri⁹ doctos libros scholas et huiusmodi. **S**i luna equas mare puteos iter agere volare per aera videbit.

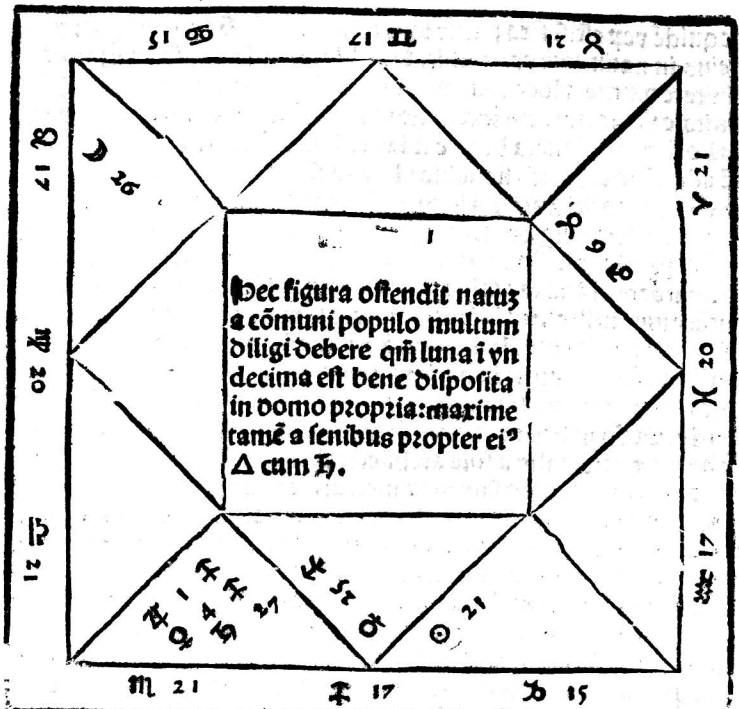
Dimus decima. Si natiuitas diurna est et ven^o est in vn-
 decima vel decima vel septima ul' in oriente: pone eā by
 lech nisi ipsa combusta fuerit: deinde vide quis planeta
 ipsam respiciat: et p̄tatem in illo loco habuerit: et fac illi
 habere alcohoden: quod si alcohodē est in aliquo an-
 gulozū ei attribue annos mediocres: si vero alibi mini-
 mos. Et infortunij planete ex malo minuūt respectu. Planete vō fortu-
 ne ex q̄cūq; respectu augmētāt q̄ alcohoden dona ostendit et ē ducēd^o
 loc^o veneris ad locū alicui^o interēptoz q̄ prim^o ē loco ānoz alcohode
 p̄ hoc sciem^o q̄ntitatē vite m̄fis. Si ven^o fuerit cōbusta vide locuz lune
 quā si inueneris in oriēte vel in septima: signo siue masculino siue femi-
 nino vel in tertia siue masculino siue feminino: vel in 10° vel in 11° vel

Abraham Iudeus

in quarta vel in quinta: signo aut̄ feminino: pone eā hylech: ⁊ q̄re ei al-
cochodē operans ut supra. Si natiuitas nocturna fuerit: vide si luna sit
erit in aliquo locoꝝ in quib⁹ in primo eā dixim⁹ esse querendā: pone eā
hylech: si vō in nullo illoꝝ locoꝝ eam inueneris. Vide si venerē inne-
neris in aliquo locoꝝ in quib⁹ ip̄am querendā supradixim⁹ vel in quar-
ta vel in quinta: pone eā hylech. Si neq; i die neq; nocte hylech vtrāli-
bet harū inueneris: pone decimā hylech ⁊ quere ei alcohoden: si non
inueneris illi: sume partē matris q̄ die sumit a venere ad lunam: nocte
ecōuerso addenda orienti: eā pone hylech ⁊ q̄re ei alcohoden qd̄ si nō
inueneris duc decimā domū cū ascensionib⁹ circuli recti ad proximum
locum corruptionis annoꝝ vite. Hermes: planeta malus in cācro ostē-
dit matris infirmitatē p̄petuā ⁊ vitam breuē. Si vō malus in leone p̄ri
eadem cōtigent. Vide quis fuerit almuteꝝ sup̄ quattuor loca principa-
lia matris: que sūt locus veneris: ⁊ locus lune: ⁊ decima: ⁊ pars matris
⁊ scdm̄ statū illius almuteꝝ: ⁊ respectus ad illū iudica de fortuna vel in-
fortunio matris. Si venus vel luna in duodecima fuerit: mater filium
suo affectu p̄iuabit. ¶ Si vis scire an habitur⁹ sit nat⁹ honorē vel p̄tē
vel fame magne futurus sit primo adunatio iouis ⁊ saturni inspicien-
da in qua triplicitate fuit: q̄ sic scies. Scias adunationē iouis ⁊ saturni
in ariete: post. 960. annos reiterari: ⁊ in fine singuloꝝ viginti annoꝝ
in aliquo igneoꝝ adunat⁹: ⁊ fit adunatio eoꝝ in igneis in nono a prece-
denti adunatione ⁊ ita in signis igneis duodecies adunat⁹ in. 200. fere
⁊. 40. annis: deinde fit adunatio eorūdem in signis terreis s̄m̄ ordinez
predictū de signis igneis: toties ⁊ tāto annoꝝ numero. Deinde fit adu-
natio eorum in signis aereis: p̄dicto mō. Tandē in aquaticis oīno s̄-
dicto modo. ¶ In tpe aut̄ hoc. 1154. ab incarnatiōe dñi est adunatio
eorū in triplicitate terrea: eoꝝ. n. prima adunatio in signo terreo fuit in
virgine: p̄ adunationē aut̄ i igneis mutatio est facta i terreis: nūc autē
122. anni sunt ex quo inceperunt adunationes in hac triplicitate fieri:
restat aut̄ ad huc. 113. p̄ q̄s cōtinuabūt adunatiōes i eadē. Die aut̄ na-
tiuitas que fit in hoc tpe dum adunatiōes in terreis fuerint magni ho-
noris ⁊ magne fame erunt. Magis aut̄ cui⁹ oriens fuerit gradus i quo
prima adunatio fuit cuius oriens fuerit gradus in quo fuit adunatio
proxima ante natiuitatem. Est autem distantia adunationum vigin-
ti annoꝝ. ¶ Hermes. Omnis nascens cū aliquā fixarū primi hono-
ris in oriente vel in principio decime vel in gradu solis in natiuitate
diurna: vel in ḡdu lune i natiuitate noctna habuerit. Ponorē ⁊ diuiti-
as maiores q̄ antecessores sui possidebit scdm̄ temperantiā illius fixe

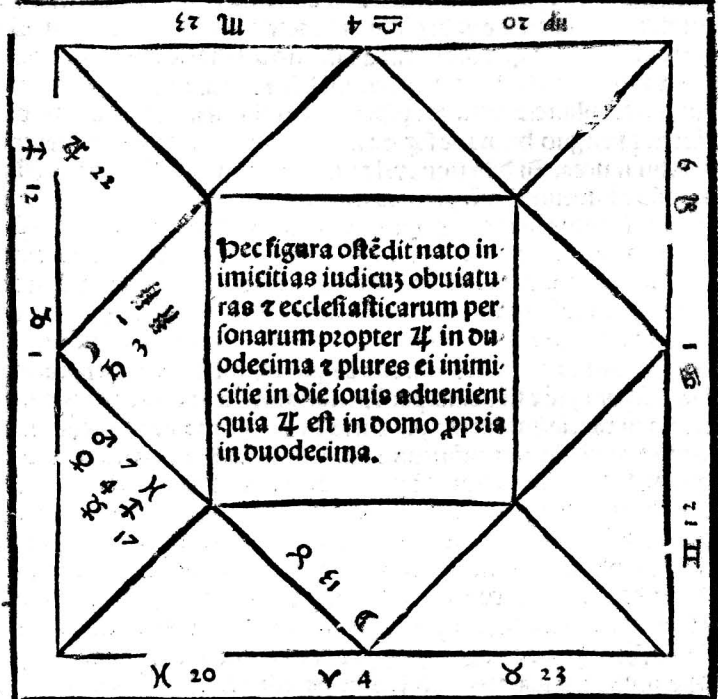
Hoc quidē vez est: si fixa parte latitudinis fuerit. Si autē magne: parū
 vis eius in natiuitate apparebit. **A**dde partē honoris que sumit in
 natiuitate diurna a loco solis vsq; ad finē decimi noni grad^o ariet^{is}. In
 natiuitate vō nocturna a loco lune vsq; ad finē tertij grad^o tauri: adde
 inquā orienti: si planeta bon^o ē ibi vel eā bñ respererit fm statū ei^o ho-
 norē adipiscet: ecōuerso si malus planeta. Si in natiuitate aliquē pla-
 netam in domo sui honoris iueneris: vide naturā illi^o planete z in quāta
 domo sit ab oriente: p hoc scitur^o qb^o ex reb^o honor illi cōtinget. **N**o-
 tandū q^o planete pfectionis opez indicatiui tres sūt: mars: ven^o: z mer-
 curi^o: mars tolleratiā laboris z agilitatē: venus delectationē: mercuri^o
 scientiā amministrat. Si isti in natiuitate se respererint opez manuali
 um facilitatē quātā vult habebit: scōm vim tñ cuiusq; hoz in natiuita-
 te iudicādū ē. Si saturn^o in decima domo fuerit z i signo a quatico z vī
 in oriente habuerit nauta nascit^o: si oriētalis est a sole: si vō occidenta-
 lis cerdo. Si vō in decima domo fuerit z in signo terreo z ptātē in oriē-
 te habuerit z orientalis a sole architectoz erit: si occidentalis: latomus
 puteoz vel fossoz. si vero saturn^o z mercuri^o in decima domo simul fue-
 rint vel mercuri^o saturnū ibi existentē respiciat: alteruterq; hoz in oriē-
 te ptātē habuerit siue saturnus orientalis siue occidentalis fuerit: agri-
 mensoz erit. **J**uppit^o de ordinatis z iudicib^o iudicat. mars in suo hono-
 re domoye sua z orientalis a sole: bellatozes z milites producit: in do-
 mo vero castus vel in humiliatione flebotomatozē: in signo igneo ferri
 fabzū: vel ligni fabzū: si mercuri^o retrograd^o eū respererit futorē panno-
 rum vel pellū. **M**ars cōbustus furnariū pducit. **S**ol vō dominū iudi-
 cat: venus caupones: iusozes scacoꝝ: histriōes: mimos zc. huiusmodi.
 mercuri^o: magistros: scribas. Luna vō mercatozes: iterq; agētes. **A**n-
 druagar: dñs pzim^o triplicitatis dom^o decime de matre iudicat. **P**ñs
 secund^o de honore: tert^o de pfectione: scōm vim autē cuiusq; hozuz in
 natiuitate iudiciū moderandū. **C**h^oboleme^o p planetā oriētalē scies
 professione nascētis. z iudica fm q^o docuimus si saturnus in deci-
 ma esset iudicandū.

Abraham Iudæus

Domus undecima. In hac iuppiter: nec retrograd^o: n^e
 cōbustus: nec in domo casus: vel humiliatiōis: fortunā
 et fauorē cōmunē in oib⁹ rebus suis ostendit: magis au-
 tem si ptātē in oriente habuerit: vel in loco solis in nati-
 uitate diurna: vel i loco lune in natiuitate nocturna. In
 hac venus amorē muliebzē multiplicat: sed ab amoris
 principio finis degenerat: qz hec est dom⁹ opposita domui leticie vene-
 ris. Mercuri⁹ in hac figuram boīs optinens amicitia prudentiū et par-
 uulorū promittit: si nō hominis figuram optinet: mercimoniōzū fortu-
 nam promittit. Sol amicitia regum et potestati. regūq; clauigerū osten-
 dit: finem eius rei scdm̄ statum solis diiudica. Saturnus et mars cōtro-
 uersas et molestias ex parte amicoꝝ minant et pannoz amissionē. Nam
 plurimi sapientum pannos huic domui ascribunt: alij ꝑo quinte: luna

nec cōbusta nec adunata nec a planetis infortunij male respecta: ami-
ciciā z fauorē coiu9 promittit. Vide partē amicorū que sumit die a mer-
curio in locū lune: nocte econuerso addenda orienti: z scōm domū in q̄
est z fm planetas hāc partem respicientes iudica. **A**ndruçagar: pri-
mus dñs triplicitatis hui9 vñdecime de amicis iudica: secūd9 de mer-
catura: tertio de vestimentis: scōm quoz dñoz statū de his reb9 iudica

Duodecima domus. Dec inimicitarū z captiuitatum et
carceris z equitaturarū z hominum presidētiū bzuris:
nā planete h̄ existētis docet ex q̄ pre p̄dicta timeam9. Sa-
turn9 eni senū z seruo9 z hoīuz intiliū ostēdit. Iuppit9 ho-
norabiliū fideiqz mgfo9 iudicū qqz inimicitias ostēdit
Mars militū violēto9 z vniuerso9 latronū. Sol regū

Abraham Iudeg d' natiuitatib9

z patris. Venus feminei sexus matrisq; Mercuri⁹ magistroz sapiētiū eloquētiū: luna vniuersozū. **E**t fm domū quā iudicat planeta hic existens: ex parte illi⁹ domus inimicitie puenture sūt. Nā si planeta p^{ma}z iudicauerit ipse nascens inimicitias sibi cōpabit: si secundaz pecunia: si tertiā fratres: si quartā parentes: si gntā filij: si sextā serui: si septimā vxores z locij in aliq^o negotio: si octauā hereditas moriuoz: si nonā extranej: si decimā pnceps terre: si vndecimā amici. Si dñs duodecime hic fuerit: plurime inimicitie in die illius planete nascenti obuiabunt. **V**ide partē inimicitiaz que die sumit a saturno ad martē: nocte ecōuerso banc adde oriēti: Si planete infortunij hāc respiciāt: infortuniū inimicis cōtinget: si planete fortune: p^osperabūf ei⁹ iūmici. Si dñs orientis in hac fuerit z in signo humane figure neq; eū planeta fortune respererit: captiuabit nascēs. Si dñs none vel tertie quocūq; mō eū respererit siue fortune siue infortunij fuit planeta a captiuitate liberabit. Si dñs oriētis in hac cōbustus fuerit: in captiuitate moriet. **E**t semper iudica scōm domū in qua passus est cōbustionem dominus orientis: nā si in oriētre combustus fuerit breuē vitam ostendit: in secunda paupertatē: in tertia infortuniū a cōsanguineis: in quarta z octaua q^o carcere pibit: in quinta in signo aquatico ebrietate: in sexta lāguoze longo afflic⁹ pibit: in septima vxoz mortis causa scōm naturā signi erit: ut si terreū per precipitiū: si igneū per ignē z sic deinceps: si in nona: mala in itinere pacietur: si in decima in captiuitate p^oncipis erit: si in vndecima per amicos malum contingerit: si planeta infortunij fuerit in hac in sagittario vel leone ab equo vel alio aiali vector precipitabit. **I**n hac saturn⁹ vel mars vel mercurius nō fortunat⁹: malū venturū per bestias significat: p^o marcē si masculinū: p^o feminā si femininū signum est. **S**aturn⁹ de asinis iudicat. **M**ars de mulis: scilicet filijs asinū z eque. **S**ol de equis. **M**ercurius de brudonib⁹ scilicet filijs eq^o z asine. **L**una de bob⁹ scōm statū suū: nam si male luna fuerit disposita: ex pte bouū vel egtatu bouū vel p^ossione malū contingerit. **V**enus de camelis. **J**uppiter de dromedarijs. **I**n druca gar: dñs prime triplicitatis duodecime de inimicis. **S**ecūdus de angustijs: **T**ert⁹ de pecozib⁹ z pecudibus iudicat singuli fm p^oprziū.

Explicet feliciter liber abraham in dei: **U**tilissimus in ea parte astrologie q^o de natiuitatib⁹ tractat: cū figuris exemplaribus singulis domibus antepositis.

Compositio astrolabij harrici bate ad petitionē fratris
 Uuilhelmi de morbeke ordinis p̄dicatoꝝ dñi pape penitentiarii ⁊ ca
 pellani ⁊c. **Prologus**

Uniuersorū entium radix ⁊ origo deus
 qui nobilioꝝ entia ⁊ dignioꝝ eterna
 felicitas̄ uita perpetue beatificet: Frater
 uuilhelme quia v̄ro beneplacito tanq̄
 vere amicitie interuexu firmo pernerus
 fm̄ meū posse paruulū satisfacere. sū pa
 ratus: qđ vobis promiserā cū apud vos
 essem lugdani ecce me p̄mptū adimple
 re: cōpositionē uidelicet ⁊ v̄sū mei astro
 labij quē admodū p̄ me ingeniarus fue
 ram: ⁊ manu cōpleui. p̄p̄ia: p̄ qđ ea q̄ p̄
 astrolabiū cōe haberi p̄nt: etiā sūt para
 ta. Et amplius in quos grad⁹ planete ra

dios p̄iciūt cū p̄cisione: necnō ⁊ directionū opus: ⁊ signoz ascensionē
 inter celi quartas. Loca quoq; planetaz cū sup̄ terram nobis apparue
 rint: ad huc autē ⁊ latitudines eozū dē modico iuuamēto instrumenti cu
 iusdā cōis quo in multis indigemus interueniēte: fm̄ estimationē aut
 veram aut veritari valde p̄inquinā si libuerit possunt inueniri. **B**reuiē
 autē ⁊ succincte trāsibo de his q̄ de cōpositione ⁊ vsu astrolabij in publi
 co p̄m̄lgata sūt: s; ea q̄ p̄ me excogitauerā nec scripta inuenerā vsq; q̄q;
 vobis seriose scribere tētabo. **S**cribā igit̄ vobis p̄mo qualē in cōpo
 sitione manū dirigebā. Deinde modū vsus p̄ me excogitati subiunge
 re curabo.

Acepi ergo cū dei adiutorio pulchri eris ⁊ mūdi laminā
 vnā: eqliis sup̄ficie ⁊ polite circularē: p̄ref̄ eminentiā quan
 dā armille deputatā: fortē quoq; ⁊ spissā ut propter figu
 rationes in ea figurandas torqueri nō posset aliquoz suz
 nec incuruari. Quis diameter quasi duoz pedum extite
 rat ut cōpetenti⁹ in ea fieret qđ intendebā. Et figuravi in
 ei⁹ margine circulos sup̄ idem centrū in medio lamine locatū. Et p̄ra
 xi duos diametros ort̄ hogonaliter se sectātes in centro: vna ab
 armilla siue a loco armille deputato descendebat: altera ex transuerso
 ibat: ⁊ distinxit illos circulos per grad⁹ ⁊ numeros suos. Ita qđ interior
 oiz̄ illoz̄ circuloz̄ per gradus erat diuisus: ⁊ numer⁹ graduū auci⁹ per

Compositio Astrolaby

quinarios exteri⁹ inter alios circulos erat locat⁹. Dein de a pūcto sectionis diametri transuersalis et circuli interiori versus inferiorē partē tabule numeravi. 38. gradus et 42. minuta: et ibi feci signū. Postea extendebam filiū ab intersectione alteri⁹ diametri et interioris circuli sub armilla vsq; in signū illud: signauiq; sectionē fili illi⁹ et diametri transuersalis et p hanc sectionē circū duxi circulū super centrū primo positū: et hūc circulum p equinoctiali figuravi. Accepi autē numerū illū. 38. gradus et 42. minutozū: quia tātū eleuat aries in meridie sup orizontem vbi natus fui ego. Talis enī equinoctiali circulo posito poterā orizontem integrum infra mei instrumenti limbum collocare. Equinoctiali igit circulo p modū quē dixi ptracto: figuravi bincinde sibi coequidistantes circulos cancri et capricorni scdm declinationē sibi debitā. Deinde descripsi orizontem ad latitudinē. 51. graduū et 12. minutozū q̄ est machlinie et hictor⁹ infra limbū ut dixi cecidit. Postea egdistantes orizonti almicantarath circulos descripsērā ad binos gradus distantes. Orizontem aut in lamina ppter maiorē notitiā bene profundauī: similiter q̄libz quintū almicantarath. Figuravi etiā circulos altitudinū qui aq̄muth appellant: orizontē et sibi equidistantes orthogonales secantes: quozū primū illum. s. g per verum oriens qd est arietis et per genitū capitis et per verum occidens currit: profundū feci in tabula ut ad ipm p̄mptior sit aduerso. Et alios circulos aq̄muth qui sūt ab hoc p̄mo versus meridiem siue versus armillā secare feci orizontem: et sibi potentia equidistantes almicantarath: ad trinos grad⁹: ab eodē vero profundato circulo interius versus centrū tabule qd pro polo septentrionali ponit p̄p̄ artitudinē spacij: nō nisi ad sex. Quoz oīuz ars factiua per diuersos tractat⁹ satis diuulgata ē. Proinde exaravi arcus horaz duodeci videlz supra orizontē ut eis vteremur dū placeret: et duodeci sub orizonte sicut docet ars componendi: nisi qd in vno diuersitas erat modica q̄ tñ modum protrahendi arcus horazū et veritatē diuisionis ppter horas inueniendas nec impedit nec transmutat. Protraxērā enī infra circulū cancri versus centrū tabule vnū egdistantē ad sex grad⁹. Et aliū extra circulū capricorni filiter equidistantē ad sex. Et sup hos duos et mediū egnoctialem: cōstitui horas illas put cōueniens erat. Hoc aut ppter aliqua feci de quibus postea mentio fiet.

Sed qz iudicioz auctores alig equatiōes aspectuū: et directionū sup horas tpales et eaz ptes sicut et domoz equatiōes put i eoz appet opib⁹ expresse fundauerūt. Idcirco ut hic mod⁹ in instrumento vltro se nobis offerret banc diuisionē ingeniat⁹

fui quālibet eni portione triū circulozū iam noiatoz inf arcus hozarū interceptā sub oriçonte in gncq partes equales sū partit^o. Et p quelibet tria puncta triū harum partiū in his tribus circulis sibi correspondentiū arcus circuloz modo quo in hozis fiebāt protraxi. Deinde ponēdo pedem circini imobilē supra centrū q pro polo ponif exten di periferiā :z protraxi arcus circuloz multoz a sumo arcuū hozaz vsq; deorsū ex trāsuerso secādo eos quasi ad distantiā graduū binoz :z hoc in hūc modū. Duo qdē prima spacia duaz hozarū p arcus circuloz trāsuersales secta erant sicut dixi: necnō z eadē dispositiōe z mensura duo tertiā z duo qnta: sed duo secūda duab^o hozis deputata: z duo q̄rta: z duo sexta spacia vnā habebāt inter se mensurā z dispositiōe: a p̄dictis tā in mensura quasi vni^o grad^o cōstrictionis z dilatatiōis circini differentez Ita q̄ qlibet arcus trāsuersalis duas horas copulans in arcū hore cōmunē sic terminabat q̄ in mediō duoz arcuū trāsuersaliū coalternozū ex parte alia finē habebat in hūc modū. Et hi trāsuersales arc^o ad maiorem pmptitudinē operationis aspectuū z directionū prout in vsu apparebit multū sūt expedientes. Et hec est dispositio figurationis mee tabule in vna suarum facierū.

B ppter quan dā opinionē de domib^o z aspectib^o q̄ fortassis a rationib^o suis nō est penit^o exclusa quāuis ab auctozib^o nō exprimat. Figurauī faciem tabule secūdā per modū quē dicā. Descripsi quidē in hac facie limbū primo equalē z ptraxi duas diametros ortogonaliē se secantes sup centrū: z distinxī limbū p gradus z numeros sicut primū: deinde descripsi infra hūc limbū equinoctialē circulū primo penitus equalē: z postea figurauī oriçotē ad latitudinē machlinie mō quo dixi: z p̄ genitb capitis huius oriçotē z per verū oriens z occidēs descripsi circulū altitudinis quē ppter sui magnitudinē qz infra tabulam ereā cōtineri nō poterat totus: residuuz vsq; in lineā tabulam eree cōiunctā trāsire feci. Et hūc circulū altitudinis p binos grad^o modo sibi cōueniēti diuidēdo p modū q̄ qlibet circul^o magn^o in planispermio sicut postea docebo de çodiaco diuidend^o est artificiose: p quelibz duo pūcta diuisionū isti^o circuli altitudinis sibi opposita z p ambas sectōes oriçotē z diametri q̄ descēdit ab armilla q̄ ē loco circuli meridiē: circulos magnos circūduxi. Et hoc mō in facie mee tabule figuratōes cōpleui. Deinde accepi aliam laminā bene planataz z decenter fortem satis ad resistendum incuruationi z p̄cedi eam circulariter ut infra

Compositio Astrolaby

limum alterius tabule contineri posset precise preter eminentiaz vna
q̄ pro denticulo siue almuri deputari. Postea pedem circini super cen-
trum medium locari et cum pede eius mobili circulum egnocrialem eq̄le
illi qui in alia tabula circinaui que per grad^o diuisi. Deinde zodiacu s̄z
debita ei^o declinatione sicut ars docet figurari: que talit^r parari ut iux-
ipm q̄ p ecliptica linea ponit essent alij circuli cōcentrici cū ip̄o ut gra-
dus cū suis numeris possent signari. Descripsi etiā vnum circulū ad sex
gradus ecliptice linee versus centrū tabule positā egdistantes: et alium
extra eclipticā ad totidē. fm artē qua equidistantes orizonti qui almi-
cantarath dicunt suo mō describunt. Interiori autē horū equidistantiū
aliū circulū cū ip̄o concentricū adiunxi versus eclipticā: ut graduū diui-
siones ibi possent denotari. Exteriori v̄o egdistanti: plures adiunxi et lar-
giores pro diuisionib^o graduū et ut numer^o eoz necnō et signozū nomi-
na congrue possent ibi collocari. Deinde polo zodiaci scdm q̄ requirit^r
in tabula signato: circulū magnū p hunc polū et per ambas sectiōes cō-
munes equinoctialis circuli et zodiaci circū duri ppter que perficiendus
adiūctiōe alteri^o tabule indigebā et per centrū hui^o magni circuli lineā
rectā equidistantē diametro q̄ p sectiones iam dictas transit in continu-
um et directū protrari: et huic protractioni necessarie sunt lignee tabule
adiūcte pp̄ longitudinē hui^o linee magnā. P^oea diametru tabule que
descendit ab almuri orthogonaliter secādo aliā q̄ p sectiōes dictas va-
dit: in cōtinuū et directū protrari: quousq; hūc magnū circulū p duo eq̄-
lia secaret. Deinde vnā harum medietatū vel vtrāq; quia idēz est hui^o
magni circuli in nonaginta partes equales diuisi. Et extendi filū a po-
lo zodiaci vsq; in quālibet harū diuisionū et feci signa in illa egdistan-
te longa que etiā hunc magnū circuluz per equalia secat: in locis. s. per
que transit filū dicto modo extensū. Hoc ē extendendo semp filū a polo
zodiaci: ita q̄ predictas diuisiones tangeret necnō et illam longā equi-
distantē: et tūc ponebā pedē circini imobilē super quodlibet hoz signo-
rum in hac equidistante sic notatoz et extendebam pedem mobilē vsq;
in polū zodiaci: et tali dispositiōe habita p oia signa notata cuz pede cir-
cini mobili totū zodiacū gradatim diuisi necnō et sibi coequidistantes
hincinde ad gradus senos. Et hic est modus generalis diuidendi q̄sli-
bet magnos circulos et sibi equidistantes per gradus vel per alias por-
tiones diuisione in quā que fit per circulos: sic eni alter per alterū diui-
di potest quozum vnus per polos alterius vadit. Demonstrationē au-
tem huius ponere non est hic locus. Est et alia diuisio zodiaci et omni-
um circulozum magnozū in planispirio que fit per lineas rectas: et

hac similit' vsus fui: ponebā enī rectā regulā vel filiū sup polū zodiaci ⁊
 sup quālibet diuisionū eqnoctialis circuli per singulos gradus diuisi: ⁊
 vbi regulā vel filium zodiacū tangebāt ibi notā feci: ⁊ p hunc modū to
 tam eclipticā lineā partit' fui in grad': eodē modo alij circuli magni p
 lineas rectas diuidi pnt in suas partes eqnoctialis circuli quātas habere
 volum' vsq; in circulū diuidendū: ⁊ vbi circulū diuidendū pcusserit si
 gnabim' ipm: ⁊ sic diuisio cōplebit' vsq; in finē. Sed ne aliqd qđ circa
 diuisionē circuloꝝ ca dit trāsgrediamur: addā adhuc aliqd modicū cir
 ca diuisionē zodiaci: qrendi sūt inquā ei' poli ambo sic: numerabimus
 enī in eqnoctiali circulo ab altera duar' sectionū zodiaci ⁊ eqnoctialis
 versus partes zodiaci meridionalis s'm quātitatē declinatiōis zodiaci
 vbiq; nostra numeratio terminabit' signū faciem': postea extendemus
 filiū a sectiōe opposita prime vsq; ad signū factū ⁊ vbi filiū diametrū ta
 bule secuerit: pūctū ponem': qz ibi ē polus vnus: deinde ab eadē sectiōe
 equinoctialis ⁊ zodiaci a q̄ iā extensū erat filiū cōputabim' eandem de
 clinatiōē quā pri': sed in pte opposita: ⁊ p locū vbi cōputatio termina
 bit' extendem' filiū a sectione a qua primo extensū erat: quousq; diame
 trū tabule incontinū ⁊ directū ptractā secet: ⁊ in loco hui' sectiōis pū
 ctum ponem': qz ibi ē polus secūd'. Deinde partē diametri inf' ambos
 polos illos interceptā in duo eq̄lia diuidentes pedē circini ponem' in
 medio: ⁊ extēdem' periferiam vsq; ad ambos polos ambasq; sectiōes
 zodiaci ⁊ eqnoctialis: ⁊ circūgirabim' circinū: ⁊ circulū i hūc modū pfi
 ciem': ⁊ necesse qđ est q̄ hic circul' p illa quattuor pūcta transeat si fi
 guratiōes pcedentes competent' sint protracte: ⁊ protra hāc lineā lō
 ga per centrū hui' magni circuli eq̄distans diametro que p sectiones
 zodiaci ⁊ equinoctialis communes transit: post hoc vna quarta huius
 circuli q p vtrūq; polū zodiaci currit diuidenda est in .90. partes eq̄les:
 ⁊ ponēdū est filiū sup polū zodiaci circuli q quartā oppositā terminat:
 ⁊ extendendo ipm in singulas diuisiones quarte diuise in grad': ⁊ vbi
 cūq; filium illud diametrū hui' circuli secuerit ponende sunt note: ⁊ per
 has notas ⁊ p vtrūq; polum zodiaci duci debet circin' p quē zodiacus
 est diuidendus: sed ut centra oīuz horū circuloꝝ magnoꝝ per quos zo
 diacus habet diuidi inueniantur: parciēda est medietas illi' magni cir
 culi q primo diuidebāt i .90. partes: medietas ei' inquā que ab vno po
 loꝝ zodiaci vadit vsq; in aliū ⁊ ad instar eius debent fieri signa in il
 la equidistante longa: ⁊ illa signa per modū quē supra narrauimus fa
 cta sunt centra oīum illoꝝ magnoꝝ circuloꝝ: ⁊ simili modo diuidi

Compositio Astrolabij

pōt quilibet circulus in planisferio preter equinoctialem ⁊ sibi equidistantes ⁊ p hanc artē similit̄ diuisionē zodiaci i mea tabula examinauit

Distētia vero stellas fixas p circulos magnos transeūtes p polos zodiaci ⁊ per grad⁹ zodiaci qui stellis debebant in longitudine: ⁊ per equidistantes ecliptice mō quo figurantur equidistantes: scdm latitudines stellarū: in tabula ista locauit: elegi in quā stellas notabiliores ⁊ quibus in iudicijs idiget magis: ⁊ de vnaq̄q̄ quadraginta octo imaginū que poni poterāt ad min⁹ vnā stellā vel aliquādo plures posui: deinde ex ista tabula oēs partes superfluas extraxi ⁊ voluelli pferci intime pscrutatū: in quo qdē stella qlibet que in terra mea pōt apparere locari poterat cōpetent. zodiacus aut̄ in hoc voluello erat quasi duplicatus: ita q̄ vn⁹ erat lat⁹ circuli in cui⁹ vni⁹ marginis termino linea ecliptica cū suis diuisionib⁹ ⁊ numeris erat descripta: ⁊ in alteri⁹ marginis eiusdē lati circuli termino: alius erat circuli cū suis diuisionibus: ab ecliptica distans ad sex gradus: tāte enī latitudinis erat ille latus circulus qui vn⁹ erat zodiacus: q̄ sex gradus p̄cise ab ecliptica interius continebat: ali⁹ aut̄ zodiac⁹ p sex gradus s̄tr ab ecliptica exterius distabat ⁊ h⁹ zodiac⁹ tante amplitudinis erat qd̄ diuisiones gradū ⁊ numerus eorū p quinaris auct⁹ necnō ⁊ noia signorū cōgrue poterant collocari sicut ante narraui: ⁊ spaciū inter hos duos zodiacos contentū euacuauit: p̄ter quasdā p̄tulas que ambos zodiacos extra situs suos trāsmutari nō sinebant: cōp̄tē s̄tr p̄ter quasdā paruas cuspides stellis q̄busdā deputatis: ⁊ hic erat modus per quē meū instrumētū operatus fui: postremo vero voluelli ⁊ tabulā cū clauo conuenienti aptauit: ⁊ sic totum astrolabiū meū compleui: de dorso aut̄ astrolabij non curauit qz quadrans vnus magnus plus valet ip̄o ⁊ veracior est vsus eius.

Epostq̄ de cōpositione astrolabij nostri expediti sum⁹ conueniens mihi videt̄ aliq̄ subiungere de vsu eius ⁊ in uamēto: omissis igit̄ multipharijs multimodisq̄ sup eo capitulis per diuersos tractat⁹ dispersis: illud tantillū qd̄ mihi superaugendū occurrebat modo quo possū meliori exprimā ⁊ docebo: p̄intelligendū est aut̄ vnus cuius discussio nullaten⁹ est negligēda: ⁊ ē qd̄ circa horarū acceptōes cōtingit nos aliq̄ decipi nō recolentes de diuersitate dierū ⁊ horarū ad quas equant̄ cursus planetarū ⁊ horarū q̄ p instrumēta accipiūt: ad quas qdē ascendēs ⁊ reliq̄ dom⁹ necnō ⁊ aspect⁹ planetarū eq̄ri p̄cipiūt: est enī int̄ eas diuersitas aliq̄ maior aliq̄ minor ⁊ aliq̄ nulla: sicut testat̄ pro-

vsus Astrolabij

leme^o z geb z alij magistri pbationū oēs: albategni tñ nos docet expzel
 sius qualif cauti esse debem^o in iuuādo nos cū hac diuersitate: ut appa
 ret tricentesimoq̄rto capitulo libri sui dica aut z hic sub breuilogo quō
 pcedere debeam^o. **Siquidē hora sit cognita q̄ p instrumentuz aliq̄d sit**
 depzebēa: ad q̄ inuenire voluerim^o vera loca planetarū: si aut ē hora
 temporalis vel in eq̄lis: tunc reducēda est ad eq̄lē sicut alibi dices: hora
 in quā talif cognita: nos accipiem^o eq̄tionē dierū in tabulis ascētionuz
 circuli directi q̄ ponif in directo gradus in quo est sol in illa hora z hoc
 cum additione mo^o octaue spere: z illaz equationē dierū reducā in tē
 pus horaz sicut scif: a tempore hore cognite subtrahem^o: z cuz residuo
 loca plāetaz iuestigabim^o: z he hore sic examine vocate sūt hore eq̄
 tionis: hore aut q̄ per instrumenta accipiūt put tñ effecte sūt eq̄les: no
 minate sūt hore regionis z ad has horas equat ascēdēs reliq̄ dom^o
Si aut loc^o planete notus sit sicuti locus cōiūctionis aliquoz planeta
 rū vel oppositiōis eoz: aut introitus planete cuiuslibet in quēlibet gra
 dum signi cuiuslibet z horam qua hoc erat vel fuerat velim^o inuenire:
 tūc horis paduentū stelle ad locū pdeuntibus: addere debemus equa
 tionē dierū scdm modū antedictū: quēadmoduz prius cum hora nota
 eēt z locū stelle inuenire vellem^o: eq̄tionē dierū ab horis illis subtrahi
 m^o: z sic examināde sūt hore ut sciam^o q̄ sunt hore eq̄tiōis z q̄ regionis:
 cām aut hui^o diuersitatis in bas horas duplices satis declarāt pt hōle
 me^o: geber: albategni: abra hā z ceteri magistri cōsiderationū: ppter q̄d
 supfluū mihi videbat ipam hic posuisse.

Qualif loca planetaz p astrolabiū nostrū iueniantur scdm estimati
one p̄inquinā veritati: tā in longitudine q̄ in latitudine.

Suo locū planete cuiuslibet per hoc astrolabiū libuerit
 inuestigare: cum nobis apparuerit: ei^o eleuationē supra
 oriōntem cū quadrante vel aliquo equalente instrumē
 to alio accipiem^o: depzebendem^o etiā cū hoc indirecto
 cuius partis oriōntis sit ei^o eleuatio: z hoc a q̄busdam
 appellat: genitb stelle: hoc aut non solum valet ad istud
 ppositū imo etiā ad multa alia: maxie cū stella p quā volum^o negocia
 ri est ppe circulū meridiē: qz tūc eadem eleuatio diu durat: vnde si sola
 eleuatione essem^o contēti: contingeret nos aliqñ in acceptiōib^o horaz
 z q̄d^o ascēdētis: z domoz: z alioz multū errare: p̄t q̄d necessariū mihi
 videt hēre aliq̄d instrumētū p q̄d stelle eleuatio: necnō z ei^o genitb: siue
 quantū distat a linea meridiē hincinde: siue a circulo altitudinis q̄ p

verū oriensz occidens transit: simul q̄ant deprehēdi: z fortassis p̄ quā-
dam locationē quadrantis vni⁹ magni super marmor aliquod planuz
vel super tabulā ereā magnā modo sibi debito z conuenienti hec vtra-
q; scilicet eleuatio stelle cuiuslibet: z eius genitib: de facili possent simul
iueniri. **A**cepta igit̄ eleuatiōe planete cuiuslibet necnō z eius distā-
tia a linea meridiei. maxime cum p̄pe meridiei lineam steterit: queren-
dum est simile huius vtriusq; in almicantarath z agimut nostre tabu-
le z ibi ponenda est nota: deinde hora considerationis: z tūc considera-
uoluellum modo quo requirit hora considerationis: z facta situabo
bo notā ante factā: in directo cuius signi z gradus ceciderit: quia in il-
lo gradu erit tunc planeta z hoc cum motu octauē speret: eo ipso latitu-
do planete habebit: septentrionalis sit vel meridiana: necnō z per esti-
mationē p̄portionandi poterit haberi quantitas latitudinis satis p̄ce-
cise dūmō latitudo planete maior sex ḡdib⁹ nō sit: si enī maior eēt diffi-
cile esset per nostrū instrumentū eius quantitātē p̄cise inuestigare: pla-
cuit aut̄ mihi latitudinē zodiaci tātū ad sex grad⁹ hincinde extendere:
p̄pter latitudinis partes cit⁹ z facili⁹ inueniēdas: nā in pauciorib⁹ vis
magis: z iterū qz latitudines triū supior⁹ planetarū de quib⁹ in iudicij
maior est vis faciēda: infra illa continent: z si latitudines inferioruz
alique possent esse maiores: tñ quātū hoc valeret ad iudicia etiā per in-
strumentū nostrū possēt inueniri z hoc ē qz p̄ ipm̄ possē⁹ inuenire q̄
planetarū sup aliū eleuare.

Directiones etiā z retrogradationes z stationes planeta-
rū per hoc instrumentū inuestigare possum⁹: facto enī in-
teruallo conuenienti int̄ duas cōsideratiōes: notent̄ eoz
loca quēadmodū de loco planete inueniendo iam ante
narravi: z p̄ hoc palā apparēbit si id ē grad⁹ zodiaci dua-
bus considerationibus debet: quia tūc est planeta statio-
narius: an si secunde considerationi respondeat gradus graduz prime
considerationis p̄cedēs: qz tunc retrogradabit: z si sequens direct⁹ ē.
De aspectib⁹ planetaz inueniendis sc̄dm̄ mentiē ptolemei z albu-
maçar z alioz quā plurium.

Ad artis astrologice periciores vnanimis ē cōcordia:
qđ planeta in exordio dom⁹ cuiuslibet cōstitut⁹ p̄ncipi-
um dom⁹ tertie succedentis in serie domoz: z dom⁹ vn-
decime antecēditis initium: aspectu fertili aspicit: p̄icit
quoq; trini aspect⁹ radios sup̄ initii dom⁹ quinte sequē-
tis ipam z sup̄ initii domus none ante ipam: sūt etiam

proiectiones radioꝝ quarti a spectus eiusdē planete sup decime dom^o
 pꝛecedentis ⁊ quarte subsequētis inchoamen. Quo circa domib^o equa
 tis scđm terre latitudinē put in capitulo suo cōtinet: eo ipō piectiōes ra
 dioꝝ aspectus cuiuslibet planete scđm modū predictū constituti habe
 bunt. Si autē stella in initio nulli^o dom^o extiterit sed intra: scias qđ piꝛ
 cit radios aspectus scđm quandā pꝛoportione sup gradū dom^o illius cui
 aspectus ille cōpetit scđm constitutionē antedictā: gradum dico q se hꝫ
 in tali pꝛoportione ad domū illā totā cuius est grad^o sicut gradus stelle se
 hꝫ ad domū suam: sumēdo videlicet domū ad grad^o ascētionū relataꝝ
 put quelibet partes horarū duplicatas cōtinet. Sed ut hui^o pꝛoportiois
 adinuentio nobis facilis sit ⁊ expedita: p instrumentū nostrum ad hec
 ⁊ ad alia excogitatū opandū ē in hūc modū. Si stella cui^o aspect^o q̄rit
 ⁊ domus ad quā aspect^o ei^o dirigit: inter gradū ascendentē ⁊ angulū ter
 re fuerint: ponendū est exordiū domus in qua stella est sup lineā angu
 li terre: ⁊ considerandus est vbi tūc sit grad^o ascēdens: postea moueāt
 voluellū: ita q grad^o stelle super angulū terre cadat: ⁊ respiciat q̄ perue
 nerit gradus ascēdens: ⁊ notanda est diligentissime ei^o elongatio a loco
 considerationis p̄mo: ⁊ hoc p diuisiones factas in instrumento ⁊ p par
 tes earundē diuisionū. Deinde ponendū est initiiū dom^o cui aspect^o di
 rigit sup lineā anguli terre: ⁊ iterū notand^o est locus ascēdētis. Postea
 moueāt voluellū: ita quod tāta sit distātia grad^o ascēdētis a loco iam
 notato: quāta fuit elongatio eiusdē a loco cōsiderationis in p̄ma acce
 ptione distantie: ⁊ grad^o q iam lineā anguli terre tetigerit: erit grad^o in
 quē cadet aspectus. ¶ Si vō ambe stella. s. ⁊ dom^o quā aspiciat ipa: inter
 terre cardinē ⁊ gradū occidentē fuerint: ponat p̄ncipiū domus in q̄ est
 stella sup lineā anguli terre ut p̄ius: ⁊ signet arcus sup quē cadit nadyr
 gradus ascēdētis: ⁊ ad hanc signationē multū valet inequalis termi
 natio arcuū trāsuersaliū in aliquos arcus horaz: postea moueatur vol
 uellū quoad usq; gradus stelle lineā anguli terre tangat: ⁊ notet remo
 tio nadyr grad^o ascēdētis ab arcu signato: deinde ponat initiiū dom^o
 ad quā dirigitur radij sup angulū terre: ⁊ fiat opatio penit^o eiusdē mo
 di in hac quarta cū nadyr ascēdētis sicut p̄ius dixi de ipso ascenden
 te: ⁊ sic inueniet gradus aspectus per casū ei^o super angulū terre. ¶ Si
 autē stella in prima quarta steterit: ⁊ dom^o ad quā vadit aspectus in se
 cūda: collocandū est exordiū dom^o stelle sup angulū terre: ⁊ p motū vol
 uelli notet numer^o diuisionū ⁊ partiū earum p distantiā grad^o ascēdē
 tis qualia in principio diligentissime notari p̄cepim^o: nobis se offert
 deinde initiiū dom^o cui radij transmittuntur sup angulū terre collocet

Uſus Aſtrolaby

et arcu positionis nadyr grad^o ascendentis diligenter ſignato: elonget
ipſum ab eodem arcu ad ſimilitudinē diſtantie duorum locorum in prima
quarta ſignatorum: hoc eſt ſcōm talem numerū diuiſionū: et partiū earum
elongabitur nadyr ab arcu iam ſignato verſus oriens: qualis erat nu-
merus diuiſionū et eaz partiū in diſtancia duorum locorum in quarta p̄ma
ſignatorū content^o: et grad^o qui tūc ſuper angulū terre ceciderit: erit gra-
dus aspect^o ſtelle. ¶ Sed ſi ſtella in ſecunda quarta permanſerit: et do-
mus quę aſpicit: in prima p̄mutāda eſt ecōuerſo opatio iā poſita. Inue-
niā enim diſtanciā primā per nadyr in q̄rta ſecūda: deinde accipiā ei ſi-
milē per gradū aſcendentē in prima et ſp̄ cadet grad^o in quē figurā ra-
dij ſup lineā anguli terre. ¶ Intelligēdū autē quod inuentis gradib^o aſpe-
ctū in arcu quod ſub oriōnte fuerit: p̄ eodē haberi poterunt grad^o aſpe-
ctū ſupra oriōntē: gradus enī trini aspectus ex vna parte gradui ſerti-
lis aspectus ex alia parte opponit: et nadyr gradus ſextilis aspect^o hinc:
eſt ipſe gradus trini aspect^o illinc: et grad^o quarti aspect^o dexteri: oppo-
nitur gradui quarti aspectus ſiniſtri. Quia ad inſtar hui^o ſi gradus ſtelle
cuius aspectus querit ſup oriōntē permanſerit: negociandū eſt cū na-
dyr ei^o de grad^o loco ipſi^o ḡd^o ſtelle: et etiā cū nadyr exordij dom^o ad quā
dirigunt radij ſi dom^o illa ſupra terrā p̄manſerit: projectiones enim ra-
diorū in oppoſitis quartis eque ſūt. ¶ Ampli^o ſi ſtella cui^o aspect^o q̄ri-
mus latitudinē habuerit: dabim^o ei locū in noſtro inſtrumēto deinde
ſcōm eandē doctrine viā quā ſupra tradidi eſt procedendū.

Item etiam directionū p̄ idem inſtrumētū explere poſſu-
mus ſatis p̄mpte. Situabo enī voluellū ad ſimilitudinē
celi in hora ad quā volo dirigere: et conſiderabo primo
virū locus ſignificatoris vel grad^o quem placet dirigere
ſub oriōntē fuerit vel ſupra: quod ſi ſub: accipiā locū illū ſiue
gradū: et ſignabo lineā vel arcū in tabula inferiori ſuper
quē ſtat locus ille vel gradus in illa ſituatione: ſignabo etiā locū almuri
in limbo: poſtea mouebo voluellū ut decet quouſq; locus in quē ter-
minat directio cadat ſuper eundem arcū ſignatū vel lineā: et iteꝝ notabo
locū almuri in limbo: et gradus inſ duo loca in limbo notata contenti:
erunt gradus directionū. Si vō locus ſignificatoris ſiue gradus dirigē-
dus nec ſup arcū nec ſup lineā ceciderit: ſed in ſpacio: cōſiderabo habi-
tudinē grad^o vel loci ſignificatoris ad arcū proximū vel lineā: et ad hoc
viles ſunt illi arcus tranſuerſales ſecantes arcus horarū: et ſignabo locū
almuri in limbo ut prius: deinde ponā gradū in quē terminat directio
in ſili habitudine ad eundē arcum vel lineā et iterū ſignabo locū almuri

ri in limbo: et grad^o inf^o duo loca limbi signata intercepti erunt gradus directionū. Si autē locus significatoris siue grad^o dirigend^o supra ori-
 ſontem fuerit: ſiſit et locus termini directionis huic ſignificatori corre-
 ſpondētis ſiue ſupra oriſontē fuerit ſiue ſub 1 quolibet iſtoꝝ utendum
 eſt gradib^o oppoſitis: et tunc operandū eſt ſcđm iam traditā doctriam
 Sed ſi locus ſignificatoris ſub oriſonte cōſtitut^o latitudinē habuerit:
 notād^o eſt arcus vel linea vel ſpaciū qđ illi latitudini correſpōdet et vte-
 rius procedat ut dixi: et ſi locus ſignificatoris ſupra oriſontem cōſtitu-
 tus latitudinē habuerit: accipiendus eſt gradus oppoſitus in oppoſita
 latitudine: et negociādū ē ut prius. ¶ Scientia autē aſcenſionū ſignozū
 inter celi quartas eadem eſt cū ſcientia directionū: p̄t qđ ſcito vno: ſciſ
 et reliquū ſufficiat igit^o aliterū p^o vtroq; accepiffe.

Non lateat autē nos qđ in inueſtigatiōe eq̄tionis cuſpidū
 domozū: aspectuūq; ſtellarū erratiū ingitiōe p̄ciſa: ne-
 ceſſariū eſt ſemp cū additione motus octaue ſpere loca
 planetarū oiuz coeq̄re: ut loco ſolis p^o hāc additionē exa-
 minato: horas p̄ciſe poſſim^o habere: et cuſpides do-
 mozū duodecim: et ſic vlteri^o aspectuū grad^o: poſt inuen-
 tionē vero oiuz ſubtra henda eſt eadē equatio octaue ſpere tā de cuſpi-
 dibus domozū quā de locis planetarū oiuz qđ^o addita fuerat quā etiā
 de gradib^o aspectuū p^o p̄miſſaz doctriā inuentis: et ſic remanebūt p̄-
 dicta oia cū oi p̄ciſione p̄fecte examiata: eodē mō faciēdū ē in directi-
 onib^o: palā eſt enī intuētī qđ cū hore et ſignoz aſcenſiones et alia que p^o
 hec inueniunt ſupra ſint reſpectu ſodiaci ſpere none: et iudicia reſpectu
 ſodiaci ſpere octaue et hoc opus iā dictū neglexerim^o: in errorem tur-
 pem incidemus: ſi tñ iudicia aſtologie ſcđm habitudinē locozū ſtella-
 rū ad ſperā nonā tradita ſint: et hoc declararet veritas expertozū: multo
 magis placet mihi ut loca planetarū cū aspectib^o ſuis et domib^o duodeci-
 et alijs p^o additionē mot^o octaue ſpere verificata remaneāt ſine aliq^o po-
 ſteriori ſubtractione eiꝯdē ſuperueniente.

De aspectib^o p^o modū aliū.

Sed vo cuiq; libeat domos coequare et aspect^o et alia p^o mo-
 dū illū ſm quē imaginamur emisperiū diuidi in p̄tes eq̄-
 les p^o magnos circulos trāſeuntes ſup ābas ſectiōes me-
 ridiani circuli et oriſontis: circulū altitudinis q^o p^o oriens et
 occidēs vadit vniformit^o diuidēdo: qz forſitan hic mod^o
 aliq^o rōnabilis videret: tūc aptet voluellū ſup faciēta-
 bule huic imaginationi correſpondētē: et diſponat ita qđ grad^o aſcen-

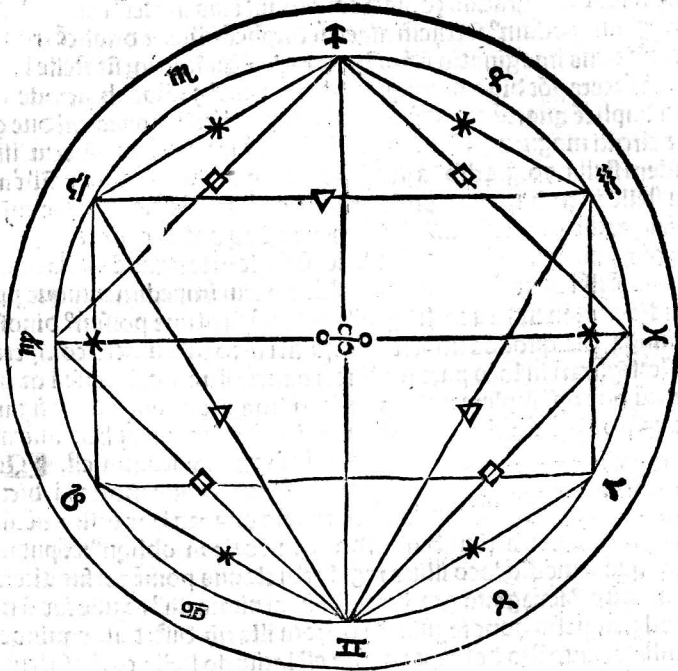
Uſus Aſtrolaby

dens in hora illa ad quā domos ⁊ aspectus equare volumus: cadat ſu per partem orientis orientalem ⁊ quia circuli illi magni per ſectiones dictas tranſeunt diſtant ad gradus binos: numerabimus a parte orientis orientali verſus terre angulum quindecim arcus illorum circuloꝝ magnozū: qꝫ hi prime domui debent: ⁊ vbi arcus ſextus decimus ꝑodiacū ſecuerit: nō moto voluello extra diſpoſitionē poſitā: ibi erit initiū ſecunde dom⁹: ſi i mō faciendū eſt de tertia ⁊ de quarta ⁊ de omnib⁹ alijs: ⁊ hic eſt modus equandi domos ſcđm hanc viā. **A**ſpectus etiā eſt facile ſcđm hunc modū inuenire. **C**onſiderand⁹ eſt grad⁹ ꝑodiaci in quo eſt planeta cuius aspectus querim⁹ ⁊ notandus eſt circulus in inferiori tabula pergens ſub hoc gradu: ⁊ ſi planeta latitudinem habuerit: fiat ſcđm qꝫ ei debet: ⁊ ſemp notet circulus tranſiēs ſub ipſo: ⁊ ab hoc notato circulo numerabim⁹ hincinde triginta de illis circulis: ⁊ vbi triceſimus prim⁹ ꝑodiacū percufferit: ibi erit aspectus ſextilis illius planete: hinc dexter hinc ſiniſter: ſi ſiter ab eodem notato circulo computabim⁹ quadraginta qꝫ de circulis illis: ⁊ vbi quadageſimus ſextus ꝑodiacū tetigerit: ibi quart⁹ aspectus: ſi ſi faciem⁹ ſuo modo de aspectu trino: vel accipere poterimus na dꝫ ſextilis aspectus vtriuſqꝫ: qꝫ idem erit vtrobiqꝫ: cum enī circuli illi oēs magni ſint: de neceſſitate tranſibunt ſemp per grad⁹ ꝑodiaci qꝫ ſibi inuicē opponunt. **D**irectio quoqꝫ facilis eſt hac via: notabo enim circulū ſuper quē ſteterit ſignificator vel locus vnde directio ꝑincipiū capit: ⁊ ſignabo locū almuri in limbo: deinde vertā voluellū quouſqꝫ terminus directionis ſup eundē notatū circulū ceciderit: ⁊ ite ꝫ ſignabo locū almuri in limbo: ⁊ tunc cōputabo grad⁹ limbi inter illa duo ſignata loca contentos: quia hi ſunt gradus directionum.

De aspectibus ſm cōmunitatē aſtologozū ⁊ ſpecialiē ſm albatēgni.

R⁹ ⁊ modus tertius in aspectib⁹ accipiēdis qui a quā pluribus prim⁹ habet tāqꝫ a plerisqꝫ philoſophis auctorizatus: ⁊ eſt per gradus equales qui ſunt ꝑodiaci: vniformiter accept⁹: ⁊ hoc eſſe verum affirmat albatēgni in quinquadageſimo quarto capitulo libri ſui: niſi ſtella cui⁹ aspectus queritur latitudinē habuerit aliquale ab ecliptica linea: vnde ſi nullam latitudinē habuerit: ſtatim aspectuū grad⁹ apparebunt: ſtella enī hoc modo in ꝑincipio arietis conſtituta aspectu ſextili ſaſpicit ꝑincipiū geminoꝝ ⁊ ꝑincipiū aquarioꝝ: ⁊ ſimili modo de alijs aspectibus ⁊ hoc ꝑ ſingulos grad⁹ orbis ſignoꝝ: ut ꝑꝫ in figura ſeqnti.

Qua si qua latitudine habuerit stella: parū poterit hoc impedire etiā si la-
 titudo posset esse. 10. graduū: qz vix faceret hoc diuersitatē in aspectib⁹
 de. 30. minutis vni⁹ gradus: sicut apparere pōt experienti: et hoc solū cō-
 petit sextili aspectu⁹ trino: mod⁹ enī imaginandi maneries aspectuum
 in hac intentione talis est: qđ imaginand⁹ est circul⁹ magnus transi-
 ens per stellā cuius aspectus querim⁹ secet lineā eclipticā in duo me-
 dia: hoc pacto q ab vna illarū sectionū vsqz ad stellā sint grad⁹. 60. de
 gradib⁹ illi⁹ magni circuli: et gradus zodiaci q sūt ab illa eadem sectio-
 ne vsqz ad gradū zodiaci in quo ē eadem stella in longitudine quāvis
 in latitudine sit extra sunt gradus zodiaci qui sextili aspectui debent: et
 cum oēs circuli magni in sphaera fecerit se per equalia: necessariū est ut a
 loco stelle eodem vsqz ad sectionē aliam sint gradus. cxx. de gradibus
 eiusdē magni circuli: et a gradu stelle eiusdē in zodiaco vsqz ad illā secti
 d 3

Vsus astrolaby hancum bate

onem secundā gradus zodiaci contēti sūt eius aspect⁹ trinus: hoc mō
imaginari possum⁹ sextilem aspectū duplicē sicut et duplicē trinū: q̄rti
vo aspectus imaginatio sc̄dm̄ hanc radicē quātacūq; sit stelle latitudo
nullā facere pōt diuersitatē qn̄ semp. 90. grad⁹ zodiaci hincinde nume
rati duplicē quartū aspectū continebūt p̄cise: sectiones enī due zodia
ci et circuli magni transeuntis per stellā distare debēt in aspectu isto ab
eadem stellā. 90. gradib⁹ a gradibus illius circuli magni: et filie a gra
du stelle in zodiaco per totidē gradus zodiaci idest. 90. ambe enī secti
ones predicte poli sūt illi⁹ circuli qui vadit p̄ polos zodiaci et p̄ stellam
et p̄ zodiacū signando in zodiaco locū stelle in longitudine. Sed ut di
uersitatē illā quāuis modica sit valde et parui impedimenti: que pp̄ la
titudines planetarū accidit: p̄ instrumentū facillime possum⁹ dinoscere:
adiungā hic quoddā impertinēs q̄b̄ tñ̄i meo instrumēto competenter
posset figurari in loco paruo et lineis paucis siue arcibus: sed qz̄ instru
mentū hoc op⁹ sup̄lere valens et ampli⁹ magne quantitatis et figuratio
nis exsiste habui: idcirco ab illo sup̄plemēto sup̄fedi in hoc instrumen
to et astrolabio vniuersali q̄b̄ alio noīe saphea vocatum est. **Q**uot
ienscūq; igit p̄ hoc instrumentū grad⁹ aspect⁹ sextilis modo iā dicto in
uenire libuerit: computandū est in regula que sup̄ hoc instrumentū mo
uetur vocata in tractatu hui⁹ instrumenti orizon obliqu⁹: cōputanduz
est iniquā a medio loco illius regule vbi clauon ponit versus alterā ex
tremitatū ei⁹ sexaginta gradus: et ibi in acuitate illi⁹ regule faciā notaz
deinde mouebo hanc regulā ita q̄ nota illa tñ̄i distet ab equinoctiali
in instrumento illo descripta quāta est latitudo stelle cui⁹ aspectū q̄ro
et hoc cōputando in arcibus illis qui reuolutiōes vocantur ibi: ad
similitudinē latitudinis stelle: et illi arcus sūt loco circuloꝝ paralelloꝝ
in illo instrumento: et tūc trāsserā notā in tabulam: postea considerabo
arcū circuli secātis equinoctialē xpe que vel in quo stat nota illa: et sunt
illi arcus vocati ascensionē in tractatu illi⁹ instrumenti: et quot fuerint
gradus et partes eorū ab hac nota vsq; ad diametrū q̄ venit a polis eg
noctialis lineē cōputādo per arcus illos q̄ ascensionē vocant: tot gra
dus zodiaci correspondebunt sextili aspectui stelle q̄sito: et talis aspect⁹
sextilis est sp̄ minor. 60. gradib⁹: et quanto sextilis minor est sexaginta:
tanto trinus eiusdē est maior. 120. ita q̄ sextilis et trinus semp̄ in op
positis gradibus cadūt: et idem de vtroq; sextili: et de vtroq; trino. De
aspectib⁹ igit hec sint dicta. **D**e inuentiōe aut grad⁹ ascēdentis reuo
lutionū annoꝝ tam mundanoꝝ quā nataliū p̄ hoc instrumentū necnō
et de alijs multipharijs de quib⁹ per idem instrumentū negociandū fo

ret cum in diuersis tractatib⁹ sufficiēnt sint expreſſa: nugatoriu mibi vi
sum erat hic replicaffe: pro tāto igi⁹ apocopata vltiori prolongatiōe
ſcripture huic opusculo terminū hic ſtatūā.

Daceat ergo veſtre philoſophice diſcretioni frater vuil-
helme iſtud mee puerilis excogitationis tantillū qđ ne
vobis eſſet faſtidio ita ſuccincte ꝑcindere ſtudiu ſperās
in veſtro magno intellectu ꝛ ꝑclaro qđ melius me ſcire
tis intelligē quā ego inemetipm expmire valerē. Porro
ſciatis abſq; dubio qđ ſi me adhuc virū ſore cōtingeret
ad his maiorā amore veſtre beniuolētie me promptū inuenietis. Ua-
leat ſꝑ veſtra dilectio que deo annuente mei nequaquā obliuiſcat.

**Exp̄letū eſt hoc opusculū ab hanrico bate in villa machlinenſi: luna
cōiuncta ioui in domo ſeptima: aſcendente leone. Anno dñi. 1274. qu
to idus octobris: ad petitionē fratris vuilhelmi de morbeca ordinis ꝑ
dicatorū: dñi pape penitētiarij ꝛ capellani.**

Volentes qđē vera loca planetarū coequare ꝑ inſtrumē-
tum noſtru ad hoc ſpecialiter ingeniati: ſic ꝑcedem⁹: cū
ſit ibi circulus vnus locabilis ſcōꝝ diuerſos ſitus ꝛ diſlo-
cabilis: qđ cōmune gerit officiū equantis quinq; planeta-
rū: ſaturni videlicet iouis martiſ ſoliſ ꝛ veneriſ: **ꝑi de
ſole ſit intentio: illam partē hui⁹ circuli vbi deſcripta eſt
aux locabim⁹ ſcōm illud foramē ſup qđ deſcripta eſt aux ſoliſ: ꝛ partēꝝ
oppoſitā in oppoſito foramine: tunc ergo cōſiderato argumento ſoliſ
ad horam datam ex tabulis toletaniſ aut conſimilibuſ ſuper octauā
ſperam fundatiſ extracto: conſimilem numerum in hoc circulo equāte
ab auge videlicet incipiendo vbi numer⁹ terminabi⁹ notā faciem⁹: ꝑo-
ſtea a centro clauī inſixi in medio inſtrumēti filū extendentes ꝑ notam
in circulo equātiſ ſignatā: vſq; in orbē ſignorū qđ eſt limbuſ inſtrumē-
ti directe ꝑtrahem⁹: ꝛ locus quē filū hoc mō extenſū in limbo ſecuerit:
ē ver⁹ loc⁹ ſoliſ in octaua ſpera. **Eſt eni inſtrumētū hoc ſup mor⁹ plane-
tarum ad octauā ſperā relatoſ ingeniati ꝛ radicati: ſcōm qđ aꝗarkel ꝛ
alij cōſideratoꝝ quāplureſ tabulaſ ſuaſ fundauerūt: ut patꝝ in tabu-
liſ toletaniſ: nouarienſibuſ: herfordenſibuſ ꝛ alijs pluribuſ. ꝑtho-
leme⁹ vero: ꝛ geber: albategni: abrahaꝗ inde⁹: ꝛ aꝗophi⁹ ceteri quoꝝ
magiſtri ꝑbationū ꝛ maxime oriētales aſtronomi mor⁹ planetarū ſm
nonā ſperā cōſiderāteſ radiceſ ſuaſ ſup hoc fundauerunt: ꝛ hoc ꝑꝝ in****

tabulis p̄tholomei: albategni z abzabe: in tabulis p̄isanis v̄intonien-
 sibus z alijs: p̄pter q̄ z iudicia sua ad instar hui⁹ p̄tulerūt: ut apparet
 p̄cipue in p̄ncipe iudiciorū albumaq̄: z hi oēs motū octaue sp̄re
 diuersū posuerūt a p̄iorib⁹: hi enī ip̄m posuerunt vniformē sup̄ polos
 zodiaci: alij vero circulos paruos imaginatos sup̄ capita ariet⁹ z libe.
 Et quāq̄ hoc nostrū instrumentū sup̄ octauā sperā fundatū sit: n̄ h̄ilo-
 min⁹ valet ad mot⁹ planetarū hac secūda via coequādos q̄ est sc̄dm no-
 nā sperā. **S**i igiŕ placuerit hac secūda via locū solis inuenire ex tabu-
 lis ad hoc constitutis: ut sūt tabule machlinenses: vel p̄isane: argumen-
 tus solis accipiam⁹ z negociū v̄teri⁹ per oīa eo mō q̄ p̄docui: z locū so-
 lis in orbe signorū sic inuentū diligēnt notabim⁹ z seruabimus v̄ scri-
 bemus: deinde augem solis in octaua sp̄ra put in tabulis toletanis
 aut alijs consimilibus ponitur de auge solis sc̄dm nonam speram tem-
 pozi dato cōgruente inueniem⁹: z residuū loco solis iā inuento quē di-
 ligenter seruari p̄ceperā addat: z sic habebim⁹ questitū: verbi gratia.
 Aux solis in octaua sp̄ra ē duo signa. 17. gradus. 50. minuta. Aux v̄o
 solis in nona sp̄ra sit p̄o tempore dato: duo signa. 29. gradus. 13.
 minuta: de hoc igitur numero p̄iozeem subtrahamus: z relinquuntur
 v̄ndecim gradus v̄igintitria minuta: quos gradus z minuta loco solis
 sc̄dm dictum modum inuento z seruato addamus: z hoc est questitū.
 Est etiā aduertendum qz mouet octaua sp̄ra fm̄ posteros magi-
 stros p̄bationū vniformiter in. 70. annis gradu v̄no. z hūc motū sequū-
 tur auges planetarū quare fm̄ erigētā temporis rectificanē he auges
 relate ad sperā nonā: z hoc p̄o q̄buslibet. 70. annis in gradu v̄no: z p̄o
 centū in gradu v̄no z. 25. minutis: z p̄o. 20. annis in. 17. minutis: z p̄o
 anno v̄no in. 51. secūdis: z ad instar hui⁹ oportet illud additamentum
 de quo exemplū iam posui p̄o suo tpe verificari.

De eq̄tione saturni: iouis: martis z veneris p̄ instrumentū.

Verum aut̄ locum saturni in octaua sp̄ra si per hoc in-
 strumentū placeat inuestigare sic est negociandū: circu-
 lum illū trāslocabilem q̄ p̄o equate seruit locabimus
 suo modo respectu augis saturni in instrumento descri-
 pte sicut p̄cepi fieri in sole: aptabimus etiā ep̄iciclū sa-
 turni sic rotunditatē illā siue rōdellū qui est in termino
 lamine deferentis ep̄iciclū ponem⁹ ita: qz foramē in eo factū sit indire-
 cto foraminis qz ē in centro p̄ncipalis instrumenti: z vertim⁹ hūc ron-
 dellū ita qd̄ cētrū equātis saturni in ip̄o rondello signati directe cadat
 v̄sus augē saturni: z tūc rōdell⁹ sp̄ote locabit⁹ p̄ se: qz cauilla q̄ in subteri-
 ori parte rondelli infixa ē ingriediet foramē sibi coaptū: z tūc firmetur

rondellus cū clauo p^rincipali qui in medio capitis sui centrū portat or
bis signoz & hec oīa apparent facilia sola inspectione instrumenti. Ex
tabulis igiſ toloſanis aut conſilib^o cētro saturni extracto ab auge eqn
tis incipiēdo cōſimilē numerū ſm ſucceſſionē numeri diuiſionū in ipſo
equantis circulo cōputem^o: & vbi numerus finierit fiat ſignuz: poſtea a
centro equātis in ſculpto in rondello filiū extendat vſq; in ſignū factum
in equante: & ſub hoc filo ſic extenſo voluat epicyclus: ita ut aux eius
& oppoſitum augis epicycli directe cadant ſub ipſo. Argumentū etiā ſa
turni mediū per tabulas inuentū conſiderantes: ad ſimilitudinē ei^o in
epicyclo saturni computabimus & vbi terminauerit cōputatio: lingulā
que ſup epicyclū vertit cōgrue aptem^o corpore epicycli immobili & quieto
pmanente: reſortet igiſ filiū & extendat a centro clauī directe p ſignū in
lingula & figuratū vſq; in orbē ſignoz: & locus orbis ſignozū quē filuz
deſignauerit ē verus locus saturni in octaua ſpera. ¶ Si vero libuerit
opus noſtrū ad ſecundā ſectā pmutare: & locū saturni ſcōm illi^o ſecte ra
dices p instrumentū noſtrū equare: extraham^o centrū saturni & argumē
tum ex tabulis machlinēſib^o aut piſanis vel cōſimilib^o que ſcōm nonā
ſperam currunt: & negociemur vlteri^o ſcōm eundē modū penitus quez
ſtatim p^redocui de ſaturno: & poſtq; locus saturni ſm hoc inuent^o fue
rit in orbē ſignozū reſeruet diligenter: & tandem fiat eidē talis additio
qualē ante poſui in exēplo de ſole. ¶ Pabita aut doctrina de equatio
ne saturni per instrumentū: ſufficienter patet doctrina equatiois iouis
martis & veneris p idem instrumentū: eſt eni modus operis conſimilis
penitus poſtq; circulū equantē ſcōm ſitum cuiuſuis debitū collocaueri
mus: & epicyclū vniuſcuiuſq; aptauerim^o modo cōuenienti: hz eni quili
bet ſuū epicyclū ut patet in instrumento. ¶ Notandū eſt etiā q; ppter par
uitatē diſtantie centri equantis veneris a centro orbis ſignozū: neceſſe
erat centrū equantis eius cadere ſuper clauū instrumenti noſtri: ppter qd
cauendū eſt diligenter q; in equando venerē: clauus instrumenti ita di
ſponat quod illud centrū ecētricū directe vertat ſub auge veneris oī ne
gligētia p^rſus amota. Sic igiſ patet quō per noſtrū mai^o instrumentū
de equatione qnq; planetarū eſt negociandū.

De mercurio.

Ed qz ſpecialē habem^o instrumentū pro mercurio & lu
na ppter diſformitatē motus ipozū a ſuperiorib^o: idcir
co ſpecialē oportet tradere doctrinā qualiter ad equādū
loca ſua cōnegociari cum ipſo debem^o instrumento: igiſ
ſi mercuriū equare libuerit: illam faciem instrumenti que
pro mercurio ſeruit conſiderem^o. Pabet eni instrumentū

Mōg coequandi vā loca p̄laxū

hoc duas facies quarū vna seruit pro mercurio ⁊ altera p̄ luna: accipie-
mus igit̄ primo cētū mercurij put̄ p̄ tabulas sc̄dm octauā sperā curren-
tes inueniūt: deinde inspecta facie instrumenti vicaria mercurij: reperi-
mus limbū ei⁹ diuisū admodū duodecī signoz̄ cōdiaci: infra limbū
aut̄ imediate in eadem superficie circulū aliū cū suis diuisionib⁹ ⁊ titu-
lo numerali immobilē penit⁹ inueniem⁹: ⁊ hic circul⁹ equans est mercu-
rij: ⁊ infra hunc equantē est ali⁹ in alia sup̄ficie mobilis ⁊ volubilis cū
suis diuisionib⁹ debito numero intitular⁹: ⁊ hic circul⁹ vocat⁹ est circu-
lus angis mobilis: infra hunc aut̄ circulū vertit̄ rotūda tabula deferēs
epiciclū mercurij. Equem⁹ ergo mercuriū sic fm̄ numez̄ centri mercu-
rij ex tabulis p̄cepti ut dictū ē: cōputabim⁹. n. ī circulo angis mobilis
ab auge eius incipiētes sc̄dm successiōnē numeri ibidē intitulari: ⁊ vbi
numerus terminatur notam faciem⁹: deinde vertat̄ circulus ita qđ bec
nota sub auge equantis immobili directe cadat: ⁊ tūc firmet̄ hic circulus
cū cera vel alia re ne possit vacillare: postea cōputem⁹ sc̄dm idē centrū
mercurij in circulo equātis incipiendo ab auge ei⁹ immobili sc̄dm succes-
siōnē suarū diuisionū ⁊ numeroz̄ ⁊ vbi comput⁹ iste terminatur fiat no-
ta: debinc extendat̄ filiū ab hac nota vsq; in centrū equātis iuxta prin-
cipale centrū instrumenti apparee: ⁊ vertat̄ tabula deferēs epiciclū quo-
vsq; centrū epicicli ⁊ aux ei⁹ filī ⁊ oppositum angis directe sub hoc filo
cadant: postea vero numerabim⁹ in epiciclo in exteriori scilicet circulo
descripto in ipso portione mercurij: siue argumentū extractū ex tabulis
sibi appropriatis: ⁊ signabim⁹ vbi terminat̄: ⁊ postremo extendem⁹ filiū
a centro principali qđ est in medio instrumenti: ⁊ p̄ signū notatū in exte-
riori circulo epicicli vsq; ad limbū instrumenti: ⁊ locus fili in limbo: est
verus locus mercurij in octaua spera. ¶ **Ad si voluerim⁹ seq̄ sectā aliā**
que ē ad sperā nonā: tūc negociabimur sicut docui in saturno.

De luna.

Suo lunā equare placuerit facie hui⁹ instrumenti p̄ luna
facta cōsiderem⁹: ibiq; apparet precisa figuratio motuz̄
lune sc̄dm qđ per magistros p̄bationū inuenti sūt ⁊ ima-
ginati: mediū igit̄ locū solis ex tabulis extractum: in lim-
bo signem⁹: p̄ ea accepta elōgatōe lune a sole fm̄ mediū
curū ex tabulis ad hoc factis: cōputādū est in circulo il-
lo qđ imediate sub limbo voluit ⁊ est circulus angis lune: computanda
sūt in quā tot signa gradus ⁊ minuta incipiendo scilicet ab auge fm̄ suc-
cessiōnē numeri in ipso descripti: quotta est elongatio lune a sole: ⁊ po-
nendus est grad⁹ signat⁹ in quē terminat̄ cōputatio illa: sub signo me-

dij mot^o solis: z tūc firmabo hūc circlūū ne vacillet: deide cōputabo in eodē circulo augis a termino numeri p̄zimi iterū tānū quanta est elongatio lune a se: z hoc est duplū elongationis lune a sole: computādum est in circulo augis ab auge eius: z tūc extendā filū a centro limbi qd̄ ē centrū orbis signozū vsq; in locū vbi cōputatio terminat̄ in circulo augis: postea voluā tabulā deferentē epiciclū quousq; centrū eiudē epicicli cadat sub hoc filo: tūc remaneat hec tabula imobilis: sed trāfferam^o filū ad centrū oppositū centro deferentis lune: z ab hoc centro extendamus filū directe per centrū epicicli z vltra: z sub hoc filo locem^o agē z oppositū augis: z maneāt oēs tabule instrumēti quiete: hoc aut̄ centrū a quo extendit̄ filū est illud foramē paruulū qd̄ voluit̄ circa rondellum in medio instrumenti locatū: centrū vero deferentis qd̄ eodem mō voluit̄: scienter obturavi: ut centrū ei oppositū distincti^o appareret: post hec quidē extracto argumento lune ex tabulis: fm̄ ei^o quantitātē computabo signa z grad^o in epiciclo instrumenti: z locabo lingulā que sup̄ epiciclū voluit̄: ad similitudinē argumenti lune: postremo vō extendā filum a centro p̄ncipali quod est in medio instrumenti: z p̄ mediū crucis in lingula epicicli figurate vsq; in limbū instrumēti z loc^o fili in limbo est verus loc^o lune. Est etiā hic intelligēdū quod fm̄ quācūq; vias siue fm̄ octauā sperā siue scōm nonā lunā equare voluerim^o: z p̄ quascūq; tabulas centrū lune z argumentū accipiam^o: semp̄ tamen est vn^o modus operandi in instrumento nostro. /

C Sinit felicē opusculū abrahe iudei de natiuitatibus cum exēplarib^o figuris singulis domibus antepositis: Et magistralis cōpositio astrolabij Danrici bate. Impressū venetijs arte z impensis Arhardi ratdolt de augusta. Anno salutifere incarnationis dn̄ice. MD. cccc. lxxxv. nona kalendas Januarij. - /

1485

